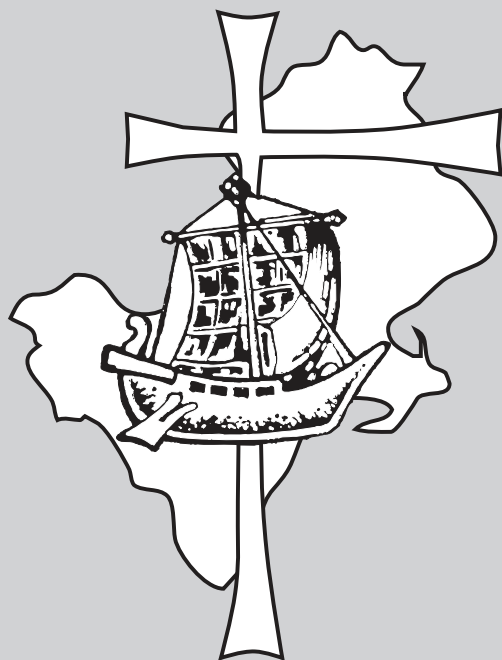
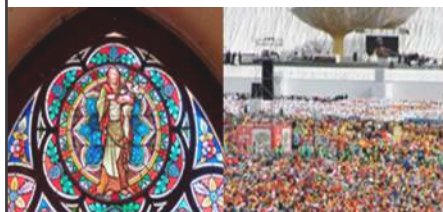

Butlletí Oficial del Bisbat de Tortosa

SETEMBRE 2020

UMAS

su mutua de seguros

*35 años asegurando instituciones religiosas
y entidades de labor social*

C/ Santa Engracia, 10-12 -28010- MADRID
TLF: 91.319.10.10 www.umas.es

**Venda d'Equips, TPV's, Consumibles i Accessoris. Servei Tècnic.
Aplicacions a mida. Internet i Xarxes. LOPD. Formació.**

www.gis.cat

Office 365

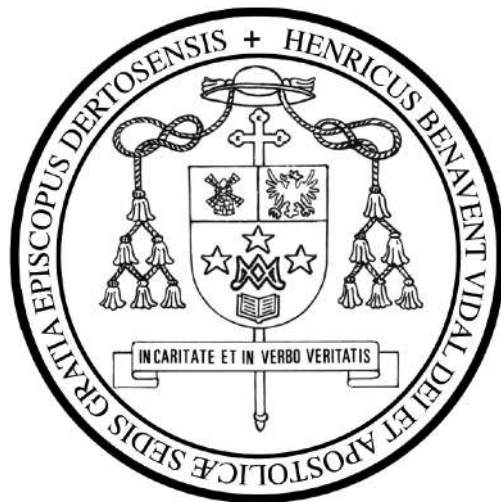

SharePoint
Lync
Exchange

**C/ Vergés Paulí, 2
43500 — Tortosa**

**Telèfon: 977 588 082
Correu-e: gis@gis.cat**

Butlletí Oficial

DEL

BISBAT DE TORTOSA

ANY CLXI - TOM CXXXIII

Setembre 2020

Núm. 9

Sr. Bisbe

Homilia del Sr. Bisbe en la solemnitat de la Mare de Déu de la Cinta

Santa Església Catedral de Tortosa, 6 de setembre de 2020

- Lectures:

1^a: Is 7,10-14;8,10

2^a: Ap 12,1-10

Ev: Lc 1,39-47

- Il·lm. Sr. Vicari General de la diòcesi
- Membres del Capítol catedralici
- Germans en el sacerdoci
- Sra. Alcaldessa de la ciutat, regidors i autoritats
- Saludo a la Reial Arxiconfraria de la Mare de Déu de la Cinta, especialment a la Primera Majordoma, així com a la Cort d'Honor de la Mare de Déu.
- Una salutació especial als portadors de l'Estendard de la Mare de Déu de la Cinta, dirigida també a totes les realitats i persones a les que representeu, que us heu comportat i esteu comportant-vos com autèntics servidors de les persones més necessitades i vulnerables i de tota la societat en aquest temps de pandèmia: el personal sanitari, els treballadors de les residències d'ancians i els cossos de seguretat. Agraïm el vostre treball i us demanem que continueu fent-lo amb eixe esperit de servei, com ho heu fet fins ara.

1.- Una celebració històrica

La solemnitat de la nostra patrona ha estat aquest any certament un esdeveniment històric, un d'eixos moments dels que es parlarà en

el futur. Quan els historiadors repassin la història de les festes de la Mare de Déu de la Cinta es recordarà el 2020 com un any en el que no va haver els actes festius que omplen de vida i d'alegria els carrers de Tortosa; com l'any que no es va celebrar la solemne processó, ni l'entrada de la imatge de la Mare de Déu i de la Santa Cinta en la catedral, eixe moment tan emotiu de la nostra festa; com l'any que, per la situació que estem vivint, les festes patronals es van reduir pràcticament a les celebracions litúrgiques, amb uns petits signes que ens recorden els seus elements tradicionals.

I tot es deu a una pandèmia que ens ha vingut de sobte i amb una virulència que no esperàvem. Recordarem, o recordaran les generacions que vindran, que aquesta situació crèiem que era quelcom propi d'èpoques passades i que nosaltres, que vivim en una societat en la que la ciència ens dona seguretat, ja no teníem el perill de passar per aquesta experiència. I és en aquest segle XXI quan estem vivint una situació que ens recorda la nostra petitesa i que ha transformat profundament la nostra vida de cada dia: la manera de relacionar-nos amb els altres, els hàbits socials, i altres aspectes tan importants per a les famílies com l'educació, el treball o la relació amb les persones grans. Recordem per exemple als ancians de les residències, que tenen greus dificultats per a relacionar-se normalment amb els seus familiars. Som conscients del sofriment que aquesta pandèmia ha portat a tantes famílies: a les de les persones que han mort, a les d'aquelles que han patit o estan patint la malaltia, a les famílies d'aquelles que pateixen o patiran les conseqüències que tindrà en la economia.

Però nosaltres no ens podem resignar a no celebrar la festa de la Mare de Déu de la Cinta malgrat la incertesa del futur immediat en la que també ens trobem. A nosaltres, que ens agrada trobar solucions ràpides, que som d'una mentalitat que busquem l'eficàcia en totes les coses, ens costa viure en la inseguretat, i ara estem experimentant la inseguretat de no saber com ni quan acabarà tot això.

Però malgrat tot estem celebrant l'Eucaristia en honor de la Mare del Senyor, i ho fem perquè com diu Mn. Tomàs Bellpuig dirgint-se a Ella en els goigs: “Ho sou tot per nostra terra”, perquè

“qui té la sort de nàixer ací
té d'amant fill de Maria
tant com té de tortosí,
pos duu l'ànima lligada
per la Cinta des del bres”

2.- Maria és un model de fe

En aquests moments històrics els creients necessitem, més que mai, dirigir una mirada de fe a Maria. Ella ens ajuda a viure aquesta situació des d'una confiança absoluta en Déu, el nostre Salvador. Per a nosaltres aquest pot ser també un moment de gràcia, un moment per a purificar la nostra vida, la nostra relació amb Déu, la nostra relació amb els altres.

En l'Evangelí hem escoltat com Elisabet rep la visita de Maria com una gràcia que considera quelcom immerescut (qui sóc jo perquè em visite la Mare del meu Senyor?). I dirigint-se a Maria, li diu: "feliç tu que has cregut!".

La fe i la confiança en Déu és la font d'alegria i d'autèntica felicitat per a Maria. La seua fe és viscuda amb humilitat. Per això respon a la seua cosina, no enumerant les pròpies grandeses o els propis mèrits, sinó proclamant les grandeses del Senyor: "la meua ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva". Ell (continua dient) "ha mirat la petitesa de la seua serventa". La fe autèntica porta a proclamar la grandesa del Senyor i a reconèixer la pròpia petitesa. Sols la fe que ens porta a viure amb humilitat i a confiar en Déu més que en nosaltres mateixos és la que ens fa feliços, és la que porta la pau al nostre cor.

Tal vegada estem en una situació cultural que ens porta a creure tant en nosaltres mateixos que pensem que no necessitem creure en Déu. Qui pot creure en Déu? Pot creure en Déu aquell que s'arrisca a viure en tots els moments des de la gràcia de Déu, aquell que sap reconèixer que tot el que té ho ha rebut de Déu i, per tant, la seua vida té sentit vivint-la amb un sentiment de gratitud al Senyor, perquè a la gràcia de Déu estem cridats a respondre amb l'agraïment.

En estos moments històrics tal vegada la Mare del Senyor ens convida a recuperar una fe autèntica, eixa fe que omple el nostre cor d'alegria: la fe dels senzills, dels humils, d'aquells que reconeixen la pròpia petitesa, d'aquells que no es creuen ser més del que són, la dels qui es fan servidors dels altres i viuen el seu servei amb alegria i amb generositat. Hem escoltat com Maria, quan va saber que la seua cosina estava necessitada de la seua ajuda, se'n va anar, ens diu l'Evangelí d'avui, decididament a la muntanya, és a dir, sense pensar-s'ho. Perquè el servei generós i desinteressat és el que es fa decididament, és el que naix espontàniament d'una fe viva. Tant de bo que aquesta situació tan dramàtica per a tantes persones, de tanta

incertesa per a tota la societat, ens ajude a recuperar aquesta autenticitat que ens dona joia i fa que el nostre món pugui arribar a ser molt millor.

3.- Maria és un senyal d'esperança

En la Paraula de Déu que s'ha proclamat, Maria, anunciada en la noia que espera un fill de la que ens parla el profeta Isaïes; i en eixa dona gloriosa que està a punt d'infantar un noi i que ens mostra la visió de l'Apocalipsi, és un senyal d'esperança que Déu ha donat a tota l'església i a tota la humanitat. Per a eixa Església prefigurada en el poble d'Israel, que pateix dificultats en el caminar de la història, Maria és senyal d'esperança. I no perquè no hagi passat per la prova del dolor -el seu dolor va ser tan fort, tan dur com el que podem imaginar en qualsevol persona- sinó perquè la seua fe va ser més forta que el seu sofriment.

Els sofriments i les proves que l'Església i cadascú de nosaltres vivim, no són altra cosa que una prolongació dels dolors i sofriments de Maria. Però Ella ens ensenya que la prova no ens ha de portar a allunyar-nos de Déu, sinó a confiar més en Ell; que eixe Déu és la vertadera meta del camí de la vida; que Ell és la llum que està al final del nostre pelegrinatge per aquest món. La fe senzilla del poble ha viscut amb naturalitat aquestes certeses. És eixa convicció la que ens porta a dir que el sagrat cínjol que

“al cor de la Verge lliga els nostres cors,
fent que el d'Ella i els nostres,
en la vida i en la mort,
al cel i a la terra,
siguin un sol cor”,
és “dels fills de Tortosa sempre el consol”.

Sota la mirada de la Mare del Senyor posem a tots aquells que més necessiten sentir el seu amor, als que més estan patint o han patit les conseqüències d'aquesta pandèmia. Que Ella no els abandone i sigui per a ells sempre consol.

Que així siga.

† Enrique Benavent i Vidal
Bisbe de Tortosa

L'oració cristiana (i V) *(PARAULES DE VIDA – 6 setembre 2020)*

Per al cristià el més important en l'oració no és el mètode o la tècnica, sinó “la presència del cor en Aquell a qui parlem en la pregària” (*Catecisme de l'Església Catòlica*, 2700). Per poder arribar a viure aquesta trobada, en la tradició de l'Església s'han consolidat tres maneres de pregar que no són incompatibles i que, en certa manera, tenen un caràcter progressiu.

En primer lloc està l'oració vocal. Constitueix el primer pas en el seu aprenentatge. Quan els deixebles li van demanar al Senyor que els ensenyés a pregar (Lc 11, 1), va respondre amb el Pares-nostre. Igual que els salms, que són l'oració més important del poble d'Israel en l'Antic Testament, el Pares-nostre és per a ser recitat. De fet, el cristià recorre els seus primers passos en l'oració aprenent les pregàries fonamentals de la fe: l'oració dominical, la salutació a la Mare de Déu, la lloança a la Santíssima Trinitat, etc... L'oració vocal és un element indispensable de la vida cristiana: no es pot oposar a l'oració interior ni menysprear-la com una cosa pròpia de cristians poc formats. Les persones necessitem del llenguatge per expressar els nostres sentiments als qui estimem. Per això, quan l'oració vocal es viu en la presència de Déu i no cau en la rutina, és el primer pas per a l'oració contemplativa. Pensem en quants cristians al llarg dels segles en l'Església han progressat en el camí de la santedat sent fidels a formes senzilles d'oració com el Sant Rosari.

A més de l'oració vocal està la meditació. Per al cristià aquesta no es redueix a analitzar els moviments interiors del propi esperit, sinó a confrontar la realitat de la pròpia vida amb la Paraula de Déu. Quan el creient es deixa il·luminar per aquesta Paraula descobreix la veritat sobre si mateix, arriba també a ser conscient del que Déu vol d'Ell i va progressant en el camí de la vida cristiana.

El cim de l'oració és la contemplació. És quan les paraules (oració vocal) i els pensaments (meditació) deixen pas a l'experiència de l'amor de Déu. En eixe moment l'orant centra la mirada de fe i el cor en el Senyor i creix en l'amor a Ell. Ací arriba a plenitud “l'oració del fill de Déu, del pecador perdonat que consent a acollir l'amor amb què és estimat i que vol respondre-hi estimant encara més” (*Catecisme de l'Església Catòlica*, 2712). És l'expressió més senzilla i el cim de l'oració, perquè en ella les paraules i els pensaments es transfor-

men en sentiments. Per això, l'oració vocal ben viscuda és la primera forma d'oració contemplativa.

La tradició de l'Església i la vida dels sants ens ensenyen que no pot haver-hi autèntica vida d'oració i autèntica unió amb Déu sense el fonament de la celebració dels sagraments, en els quals es viu objectivament aquesta unió. Per això, qualsevol misticisme que oposi la unió mística amb Déu a la que es realitza en els sagraments, o que porte a pensar que aquests són innecessaris o estan superats per les persones “espirituals”, no pot considerar-se cristià.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

Un nou curs

(PARAULES DE VIDA – 13 setembre 2020)

L'arribada del mes de setembre suposa una tornada a la normalitat. Després del període de vacances reiniciem el treball, els estudiants es preparen per a començar el curs escolar i la diòcesi, les parròquies i els grups eclesials comencem a organitzar les activitats formatives i pastorals. No obstant això, enguany la situació és diferent: en moltes parròquies encara s'estan celebrant les primeres comunions o se celebraran durant les pròximes setmanes; les celebracions del sagrament de la Confirmació s'han ajornat en la majoria dels casos; i la vida eclesial en el seu conjunt no s'ha normalitzat.

Vivim encara moments d'incertesa. Hem de ser conscients que aquesta situació no afecta únicament a l'Església, sinó a tota la societat. Pensem, per exemple, en el sistema educatiu o en la situació laboral en la qual es troben moltes famílies. En aquests moments ens sentim solidaris de tota la societat, especialment dels qui més estan patint les conseqüències d'aquesta pandèmia que encara no ha acabat.

A nivell diocesà hem volgut programar el curs amb normalitat. Com altres anys, hem elaborat una agenda diocesana amb les activitats celebratives, formatives i pastorals dirigides a tots els que esteu compromesos en els diferents camps de la diòcesi: catequistes, voluntaris de Càritas, membres de delegacions diocesanes, dels moviments laicals i associacions de fidels, sacerdots, etc... També en

les parròquies existeix el desig de començar el curs amb normalitat, encara que amb un cert retard en molts casos a causa del que queda pendent del curs anterior.

Continuem atents a l'evolució de la situació i adaptant-nos a les indicacions que ens vagin donant les autoritats sanitàries, actuant des de dos criteris: evitar convertir-nos en transmissors de la malaltia i, al mateix temps, fer tot el possible per mantenir la vida eclesial perquè la nostra fe s'alimente en l'escolta de la Paraula de Déu, en la celebració dels sagraments, en les activitats formatives que ens ajuden a créixer espiritualment i en el compromís com a cristians. No podem abandonar totalment la cura de la fe, ni viure-la únicament a través dels mitjans de comunicació social. Aquests són una ajuda, però no poden substituir la trobada sacramental amb el Senyor i amb la comunitat cristiana.

No oblidem que el moment fonamental en el qual s'expressa i s'alimenta la fe és la celebració de l'Eucaristia. Per això, els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense hem animat als fidels a tornar a la celebració eucarística dominical prenent totes les precaucions necessàries. Em sembla que aquest criteri ha d'inspirar també la programació de la catequesi en les parròquies: davant les possibles dificultats per a un desenvolupament normal de les reunions, aquest pot ser un bon moment per a convertir la celebració dominical de l'Eucaristia en l'espai fonamental del procés d'iniciació a la vida cristiana i eclesial.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

La Mare de Déu de la Mercè
(*PARAULES DE VIDA* –20 setembre 2020)

El proper 24 de setembre celebrarem la memòria de la Mare de Déu de la Mercè, una advocació mariana unida al record històric de la fundació de l'orde mercedària pel rescat dels captius, inspirada, segons la tradició, a sant Pere Nolasc, a sant Ramon de Penyafort i al rei Jaume I. Malgrat que aquesta devoció neix en un context històric molt concret (l'alliberament dels esclaus que eren tractats amb crueltat), el missatge que conté i la intuïció teològica que la fonamenta encara avui és plenament actual: Maria, com a Mare que és de tota

la humanitat cridada a la salvació per l'obra redemptora de Jesucrist, coopera amb el seu Fill en la missió de posar els fills dels homes en el camí de la llibertat que de dret els pertoca com a éssers humans i, sobretot, com a fills de Déu. Per això la Mare de Déu de la Mercè és invocada com a patrona i protectora de les persones privades de llibertat. Us convido, doncs, a què durant aquests dies ens recordem d'elles i les tinguem presents en les nostres pregàries.

La llibertat és un bé essencial de la persona humana, i la seua privació sols està justificada quan no es troben altres camins per garantir la convivència i el bé de la societat. En qualsevol cas, no s'ha d'oblidar que qui compleix una condemna pel motiu que sigui, no perd la dignitat pròpia de l'ésser humà i, per això, s'han d'evitar els càstigs i penes innecessàries que únicament busquen la humiliació. La privació de llibertat no justifica que els altres drets de la persona siguin retallats.

L'ésser humà és capaç del millor i del pitjor. Quan tenim notícies d'alguns fets i de les persones que els han comés, les associem als seus comportaments delictius i tenim el perill de veure en elles únicament allò que és dolent. Un cristià no pot tenir eixa mirada: qui ha comés un delictes no deixa de ser persona. A més, Jesucrist ha mort per redimir i salvar tots el homes. Nosaltres no podem condemnar totalment ningú. Déu no vol mirar allò que és dolent en el cor dels éssers humans, sinó allò que és bo i pot ser l'inici del seu camí de salvació.

En la nostra diòcesi no tenim centres penitenciaris, però sí un nombre considerable de persones privades de llibertat, moltes de les quals es troben als centres d'Albocàsser (Castelló) i Mas d'Enric (Tarragona). La delegació de pastoral penitenciària, organitzada en dos grups que col·laboren en la pastoral d'aquestes presons, acompanya els qui ho sol·liciten i els ajuda en algunes necessitats bàsiques. Aquells que voleu col·laborar podeu informar-vos i fer la vostra aportació en les vostres parròquies o en la seu més propera de Càritas.

No oblidem que la pandèmia que estem vivint ha agreujat la situació dels presos. A l'igual que en les residències d'ancians, degut a les mesures per a previndre els contagis, les visites s'han reduït al mínim. Això els ha afegit un sofriment nou. Aquest any més que mai els hem de tindre presents en aquesta festa de la Mercè, a ells i a les seues famílies.

Amb la meua benedicció i afecte.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

Jornada mundial del migrant i del refugiat *(PARAULES DE VIDA –27 setembre 2020)*

Aquest diumenge celebrem la jornada mundial dels emigrants i els refugiats. Enguany el papa Francesc ens convida a centrar la mirada en els desplaçats interns, és a dir, en aquelles persones que per diferents causes es veuen forçades a abandonar la seua llar i canviar de lloc dins de les fronteres del mateix estat, i no aconsegueixen sortir de la situació de precarietat, abandó o marginació. És un drama sovint invisible per als qui mantenim un nivell econòmic propi de països desenvolupats. En aquestes persones els cristians estem cridats a reconèixer el rostre de Crist.

En el seu missatge per a aquesta jornada el Papa ens indica, utilitzant sis parelles de verbs, com revisar la nostra actitud envers els qui viuen en aquesta situació dramàtica i acostar-nos a ells amb el mateix amor de Crist. El principi que unifica aquestes actituds és que “no són números, sinó persones”. Quan parlem d'emigrants i desplaçats ens limitem amb massa freqüència a números, i això ens impedeix superar els prejudicis i apropar-nos a ells a nivell personal. Fins i tot moltes vegades podem ajudar-los amb una intenció bona però sense arribar a una autèntica relació de persona a persona.

Per a un cristià els emigrants i desplaçats són germans. Si volem ajudar-los, el primer és conèixer-los per a poder arribar a comprendre'ls. Conèixer a una persona és quelcom més a saber coses sobre ella: és entrar en el seu interior. Aquest coneixement ens porta a superar pors i prejudicis, fer-nos proïsmes i, d'aquesta manera, servir-los. Si volem acostar-nos a algú hem d'aprendre a escoltar. Gràcies a aquesta escolta, diu el Papa, “tenim l'oportunitat de reconciliar-nos amb el proïsmes, amb tants descartats, amb nosaltres mateixos i amb Déu, que mai es cansa d'oferir-nos la seua misericòrdia”.

Aquestes actituds, que possibiliten i afavoreixen la trobada inter-personal, ens porten a un autèntic compromís cristià amb els més necessitats, que els ajuda a créixer com a persones i recuperar la seua dignitat. Compromís que ens porta a compartir, perquè sabem que “Déu no va voler que els recursos del nostre planeta beneficiaren únicament a uns pocs”. Quan compartim també creixem nosaltres mateixos com a persones: “Hem d'aprendre a compartir per a créixer junts, sense deixar fora a ningú”.

Per altra banda, tampoc ells poden ser únicament subjectes passius. Es necessita, afirma el Papa, “involucrar per a promoure”. Si

volem realment promoure les persones a qui oferim assistència, hem de fer-les protagonistes del seu propi rescat. La construcció del Regne de Déu és un compromís comú de tots els cristians. Sense esperit de col·laboració el nostre testimoniatge és ineficaç. És indispensable “col·laborar per a construir”. Us convido a meditar aquestes paraules del Papa, que són un programa que ens pot orientar per comprometre'ns en favor dels més necessitats.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

La oración cristiana (y V)

(PALABRAS DE VIDA – 6 septiembre 2020)

Para el cristiano lo más importante en la oración no es el método o la técnica, sino “la presencia del corazón ante Aquel a quien hablamos en la oración” (*Catecismo de la Iglesia Católica*, 2700). Para poder llegar a vivir este encuentro, en la tradición de la Iglesia se han consolidado tres modos de orar que no son incompatibles y que, en cierto modo, tienen un carácter progresivo.

En primer lugar está la oración vocal. Constituye el primer paso en su aprendizaje. Cuando los discípulos le pidieron al Señor que les enseñara a orar (Lc 11, 1), respondió con el Padrenuestro. Al igual que los salmos, que son la oración más importante del pueblo de Israel en el Antiguo Testamento, el Padrenuestro es para ser recitado. De hecho, el cristiano recorre sus primeros pasos en la oración aprendiendo las oraciones fundamentales de la fe: la oración dominical, el saludo a la Virgen María, la alabanza a la Santísima Trinidad, etc... La oración vocal es un elemento indispensable de la vida cristiana: no se puede oponer a la oración interior ni despreciarla como algo propio de cristianos poco formados. Las personas necesitamos del lenguaje para expresar nuestros sentimientos a los que amamos. Por ello, cuando la oración vocal se vive en la presencia de Dios y no cae en la rutina, es el primer paso para la oración contemplativa. Pensemos en cuántos cristianos a lo largo de los siglos en la Iglesia han progresado en el camino de la santidad siendo fieles a formas sencillas de oración como el Santo Rosario.

Además de la oración vocal está la meditación. Para el cristiano esta no se reduce a analizar los movimientos interiores del propio

espíritu, sino en confrontar la realidad de la propia vida con la Palabra de Dios. Cuando el creyente se deja iluminar por esa Palabra descubre la verdad sobre sí mismo, llega también a ser consciente de lo que Dios quiere de Él y va progresando en el camino de la vida cristiana.

La cima de la oración es la contemplación. Es cuando las palabras (oración vocal) y los pensamientos (meditación) dejan paso a la experiencia del amor de Dios. En ese momento el orante centra su mirada de fe y su corazón en el Señor y crece en el amor a Él. Aquí llega a plenitud “la oración del hijo de Dios, del pecador perdonado que consiente en acoger el amor con el que es amado y que quiere responder a él amando más todavía” (*Catecismo de la Iglesia Católica*, 2712). Es la expresión más sencilla y el culmen de la oración, porque en ella las palabras y los pensamientos se transforman en sentimientos. Por ello, la oración vocal bien vivida es la primera forma de oración contemplativa.

La tradición de la Iglesia y la vida de los santos nos enseñan que no puede haber auténtica vida de oración y auténtica unión con Dios sin el fundamento de la celebración de los sacramentos, en los que se vive objetivamente esa unión. Por ello, cualquier misticismo que oponga la unión mística con Dios a la que se realiza en los sacramentos, o que lleve a pensar que estos son innecesarios o están superados por las personas “espirituales”, no puede considerarse cristiano.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Un nuevo curso

(PALABRAS DE VIDA – 13 septiembre 2020)

La llegada del mes de septiembre supone una vuelta a la normalidad. Después del periodo vacacional reiniciamos el trabajo, los estudiantes se preparan para comenzar el curso escolar y la diócesis, las parroquias y los grupos eclesiales comenzamos a organizar las actividades formativas y pastorales. Sin embargo, este año la situación es diferente: en muchas parroquias todavía se están celebrando las primeras comuniones o se van a celebrar durante las próximas semanas; las celebraciones del sacramento de la Confirmación se

han aplazado en la mayoría de los casos; y la vida eclesial en su conjunto no se ha normalizado.

Vivimos todavía momentos de incertidumbre. Hemos de ser conscientes de que esta situación no afecta únicamente a la Iglesia, sino a toda la sociedad. Pensemos, por ejemplo, en el sistema educativo o en la situación laboral en la que se encuentran muchas familias. En estos momentos nos sentimos solidarios de toda la sociedad, especialmente de los que más están sufriendo las consecuencias de esta pandemia que todavía no ha terminado.

A nivel diocesano hemos querido programar el curso con normalidad. Como otros años, hemos elaborado una agenda diocesana con las actividades celebrativas, formativas y pastorales dirigidas a todos los que estáis comprometidos en los distintos campos de la diócesis: catequistas, voluntarios de Cáritas, miembros de delegaciones diocesanas, de los movimientos laicales y asociaciones de fieles, sacerdotes, etc... También en las parroquias existe el deseo de comenzar el curso con normalidad, aunque con un cierto retraso en muchos casos debido a lo que queda pendiente del curso anterior.

Continuamos atentos a la evolución de la situación y a las indicaciones que nos vayan dando las autoridades sanitarias, actuando desde dos criterios: evitar convertirnos en transmisores de la enfermedad y, al mismo tiempo, hacer todo lo posible para mantener la vida eclesial para que nuestra fe se alimente en la escucha de la Palabra de Dios, en la celebración de los sacramentos, en las actividades formativas que nos ayudan a crecer espiritualmente y en el compromiso como cristianos. No podemos abandonar totalmente el cuidado de la fe, ni conformarnos con vivirla únicamente a través de los medios de comunicación social. Estos son una ayuda, pero no pueden sustituir el encuentro sacramental con el Señor y con la comunidad cristiana.

No olvidemos que el momento fundamental en el que se expresa y se alimenta la fe es la celebración de la Eucaristía. Por ello, los obispos de la Conferencia Episcopal Tarraconense hemos animado a los fieles a volver a la celebración eucarística dominical tomando todas las precauciones necesarias. Me parece que este criterio ha de inspirar también la programación de la catequesis en las parroquias: ante las posibles dificultades para un desarrollo normal de las reuniones, este puede ser un buen momento para convertir la celebración dominical de la Eucaristía en el espacio fundamental del proceso de iniciación a la vida cristiana y eclesial.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortos

La Virgen de la Merced (PALABRAS DE VIDA – 20 septiembre 2020)

El próximo 24 de septiembre celebraremos la memoria de la Virgen de la Merced, una advocación mariana unida al recuerdo histórico de la fundación de la orden mercedaria para el rescate de los cautivos, inspirada, según la tradición, a san Pedro Nolasco, a san Ramón de Peñafort y al rey Jaime I. A pesar de que esta devoción nace en un contexto histórico muy concreto (la liberación de los esclavos que eran tratados con crueldad), el mensaje que contiene y la intuición teológica que la fundamenta todavía hoy es plenamente actual: María, como Madre que es de toda la humanidad llamada a la salvación por la obra redentora de Jesucristo, coopera con su Hijo en la misión de llevar a los hijos de los hombres al camino de la libertad que por derecho les corresponde como seres humanos y, sobre todo, como hijos de Dios. Por eso la Virgen de la Merced es invocada como patrona y protectora de las personas privadas de libertad. Os invito, pues, a que durante estos días nos acordemos de ellas y las tengamos presentes en nuestras plegarias.

La libertad es un bien esencial de la persona humana, y su privación solo está justificada cuando no se encuentran otros caminos para garantizar la convivencia y el bien de la sociedad. En cualquier caso, no se ha de olvidar que quien cumple una condena por el motivo que sea, no pierde la dignidad propia del ser humano y, por eso, se deben evitar los castigos y penas innecesarias que únicamente buscan la humillación. La privación de libertad no justifica que los otros derechos de la persona sean recortados.

El ser humano es capaz de lo mejor y de lo peor. Cuando tenemos noticias de algunos hechos y de las personas que los han cometido, las asociamos a sus comportamientos delictivos y tenemos el peligro de ver en ellas únicamente aquello que es malo. Un cristiano no puede tener esa mirada: quien ha cometido un delito no deja de ser persona. Además, Jesucristo ha muerto para redimir y salvar a todos los hombres. Nosotros no podemos condenar totalmente a nadie. Dios no quiere mirar lo que hay de malo en el corazón de los seres humanos, sino que mira aquello que es bueno y puede ser el inicio de su camino de salvación.

En nuestra diócesis no tenemos centros penitenciarios, pero sí un número considerable de personas privadas de libertad, muchas de las cuales se encuentran en los centros de Albocàsser (Castellón) y Mas

d'Enric (Tarragona). La delegación de pastoral penitenciaria, organizada en dos grupos que colaboran en la pastoral de estas cárceles, acompaña a los que lo solicitan y les ayuda en algunas necesidades básicas. Aquellos que queráis colaborar podéis informaros y hacer vuestra aportación en vuestras parroquias o en la sede más próxima de Cáritas.

No olvidemos que la pandemia que estamos viviendo ha agravado la situación de los presos. Al igual que en las residencias de ancianos, debido a las medidas para prevenir los contagios, las visitas se han reducido al mínimo. Esto les añade un sufrimiento nuevo. Este año más que nunca los hemos de tener presentes en esta fiesta de la Merced, a ellos y a sus familias.

Con mi bendición y afecto.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Jornada Mundial del migrante y del refugiado

(PALABRAS DE VIDA – 27 septiembre 2020)

Este domingo celebramos la jornada mundial del migrante y del refugiado. Este año el papa Francisco nos invita a centrar la mirada en los desplazados internos, es decir, en aquellas personas que por distintas causas se ven forzadas a abandonar su hogar y cambiar de lugar dentro de las fronteras del mismo estado, y no logran salir de su situación de precariedad, abandono o marginación. Es un drama a menudo invisible para quienes mantenemos un nivel económico propio de países desarrollados. En estas personas los cristianos estamos llamados a reconocer el rostro de Cristo.

En su mensaje para esta jornada el Papa nos indica, utilizando seis parejas de verbos, cómo revisar nuestra actitud hacia quienes viven en esta situación dramática y acercarnos a ellos con el mismo amor de Cristo. El principio que unifica estas actitudes es que “no son números, sino personas”. Cuando hablamos de migrantes y desplazados nos limitamos con demasiada frecuencia a números, y esto nos impide superar los prejuicios y acercarnos a ellos a nivel personal. Incluso muchas veces podemos ayudarles con una intención buena pero sin llegar a una auténtica relación de persona a persona.

Para un cristiano los migrantes y desplazados son hermanos. Si queremos ayudarles lo primero es **conocerlos** para poder llegar a **comprenderlos**. Conocer a una persona es algo más que saber cosas acerca de ella: es entrar en su interior. Este conocimiento nos lleva a superar miedos y prejuicios, **hacernos prójimos** y, de este modo, **servirlos**. Si queremos acercarnos a alguien hemos de aprender a **escuchar**. Gracias a esta escucha, dice el Papa, “tenemos la oportunidad de **reconciliarnos** con el prójimo, con tantos descartados, con nosotros mismos y con Dios, que nunca se cansa de ofrecernos su misericordia”.

Estas actitudes, que posibilitan y favorecen el encuentro interpersonal, nos llevan a un auténtico compromiso cristiano con los más necesitados, que les ayuda a **crecer** como personas y recuperar su dignidad. Compromiso que nos lleva a **compartir**, porque sabemos que “Dios no quiso que los recursos de nuestro planeta beneficiaran únicamente a unos pocos”. Cuando compartimos también crecemos nosotros mismos como personas: “Tenemos que aprender a compartir para crecer juntos, sin dejar fuera a nadie”.

Por otro lado, tampoco ellos pueden ser únicamente sujetos pasivos. Se necesita, afirma el Papa, “**involucrar** para **promover**”. Si queremos realmente promover a las personas a quienes ofrecemos asistencia, tenemos que hacerlas protagonistas de su propio rescate. La construcción del Reino de Dios es un compromiso común de todos los cristianos. Sin espíritu de colaboración nuestro testimonio es ineficaz. Es indispensable “**colaborar** para **construir**”. Os invito a que meditemos estas palabras del Papa, que son un programa que nos puede orientar para comprometernos en favor de los más necesitados.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Activitats de l'Excm. i Rvdm. Mons. Enrique Benavent i Vidal, bisbe de Tortosa

- 1.- Despatxa assumptes en la cúria i es reuneix amb el Consell Episcopal.
- 2.- Rep visites i despatxa assumptes en la cúria.

- 3.- Tortosa: assisteix al pregó que dóna inici a les festes en honor a la Mare de Déu de la Cinta.
- 4.- Seminari Diocesà: presideix l'Eucaristia d'inici de curs, amb el professorat del col·legi diocesà *Sagrada Família*.
Rep visites i despatxa assumptes en la cúria.
Catedral de Santa Maria: presideix l'acte de presentació i benedicció dels treballs de restauració del retaule de Santa Anna i la imatge processional de la Mare de Déu de la Cinta.
- 5.- Tortosa, Catedral: assisteix a la novena en honor a la Mare de Déu de la Cinta.
- 6.- Tortosa, Catedral: presideix la solemne Eucaristia en la festivitat de la Mare de Déu de la Cinta, patrona de la ciutat.
- 7-12.- Tortosa, Catedral: assisteix a la novena en honor a la Mare de Déu de la Cinta.
- 8.- Despatxa assumptes en la cúria.
- 9.- Despatxa assumptes en la cúria i presideix la reunió telemàtica de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de Fe, de la qual és President.
- 10.- Rep visites i despatxa assumptes en la cúria.
- 11.- En la cúria diocesana presideix la reunió de la delegació del Clergat.
- 12.- Tortosa, Catedral: beneeix la figura de la Mare de Déu de l'Epifania, recentment reposada al retaule major.
- 13.- Parròquia *l'Assumpció de Maria*, de Morella: presideix l'Eucaristia en sufragi de les víctimes de COVID19 a la ciutat.
Tortosa, Catedral: predica en la novena a la Mare de Déu de la Cinta.
- 14-18.- Rep visites i despatxa assumptes en la cúria.
- 14.- Assisteix a la reunió telemàtica de la Conferència Episcopal Tarraconense.
- 15.- Parròquia *Mare de Déu dels Dolors*, de Tortosa: presideix la celebració del 50è aniversari de la inauguració del temple parroquial.
- 17.- Seminari Diocesà presideix la reunió d'arxiprestes i delegats diocesans.
18. Parròquia *Sant Blai*, de Tortosa: presideix l'Eucaristia i administra el sagrament de la Confirmació a un grup de joves.

- 19.- Parròquia *Santa Maria Magdalena*, de Caseres: presideix l'Eucaristia i administra el sagrament de la Confirmació a un grup de joves.
- 20.- Parròquia *l'Assumpció de Maria*, de Catí: presideix l'Eucaristia dominical.
- 21-23.- Despatxa assumptes en la cúria.
- 21.- Seminari: Diocesà presideix la jornada de formació del clergat diocesà.
- 24.- Visita a un sacerdot hospitalitzat.
- 25.- Parròquia *Sant Francesc*, de Jesús: presideix l'Eucaristia i administra el sagrament de la Confirmació a un grup de joves.
- 27.- Parròquia *Santa Maria del Mar*, de Benicarló: presideix dos Eucaristies i administra el sagrament de la Confirmació a dos grups de joves. Els confirmands es divideixen en dos celebracions per complir amb l'aforament permès.
- 28.- Despatxa assumptes en la cúria diocesana.
- 29-30.- Madrid: assisteix la reunió de la Comissió Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola.

Vicaria General

Meditació del Sr. Bisbe al recés pel clergat

El dilluns 21, festa de l'Apòstol i evangelista sant Mateu, a la capella central del Seminari, el sr Bisbe va dirigir al clergat el primer Recés espiritual presencial després del confinament per la COVID-19.

Acabat el Rés de Tèrcia, Mons. Benavent fonamentant-se constantment en la Paraula de Déu ens animà a veure i viure les incerteses per la situació sanitària com a oportunitats de gràcia; tot fent cas

al Papa Francesc que sovint crida l'Església a no tenir una mirada auto-referencial sinó a ser Església en sortida en clau missionera.

El Sr Bisbe estructurarà la meditació entorn de les condicions positives necessàries que hem de seguir per a exercir com cal el nostre Ministeri Sacerdotal.

Ser portadors de pau: Després de presentar l'elecció dels Dotze, l'evangelista Mateu recorda les instruccions que Jesús els dona. *Prediqueu, cureu malalts. Ho heu rebut de franc, doneu-ho també de franc. Quan entreu en una casa, si la casa n'és digna, que rebí la pau que li desitgeu* (Mt 10,5-15) La proposta evangèlica de Jesús és una proposta de pau a tot nivell.

Ser conscients de què *la llavor creix tota sola*: No ens hem de creure “els constructors” del Regne de Déu. Jesús ens crida a ser-ne sembradors amb il·lusió, des de la consciència per la fe de què la llavor té força divina més enllà del nostre treball apostòlic. Certament hem de treballar sembrant amb fidelitat, però la llavor del Regne de Déu té molta més força que la nostra acció particular i per això *la llavor, tant si el sembrador dorm com si està despert, germina i creix sense que el sembrador sàpiga com* (Mc 4,26-29).

1) Parlar com ho feia Jesús: el Mestre parlava a la gent adaptant-se a la seva cultura i ho feia sovint en paràboles, fàcils d'entendre i que animen a la reflexió. Hem d'evitar el llenguatge dels fariseus que reclamen a Jesús *un senyal del cel* amb la mala intenció de *posar-lo a prova però no saben interpretar els signes dels temps* (Mt 16,1-4). També avui som convidats a *guardar-nos del llevat dels fariseus i dels saduceus* (Mt 16,11), és a dir, de la seva doctrina i estil de vida.

2) Tenir *un comportament digne de l'Evangeli del Crist* (Flp 1,27): amb un estil de vida que de manera clara sigui constantment moguda per *l'amor* que, com ensenya sant Pau als cristians de Gal·làcia és *“el fruit” de l'Esperit* (Ga 5,22). En contrast amb *les obres de la carn* (Ga 5,19s) sant Pau parla de *l'amor* com *“el fruit” de l'Esperit*: del qual se'n deriven, com a manifestacions seves successives, *goig, pau, paciència, benvolença*. Per això *l'afecte* de Pau pels tessalonicencs *era tan gran que estava decidit a donar-los no tan sols l'Evangeli sinó fins i tot la pròpia vida* (1Te 2,8)

Missa Funeral per Mons. Josep Mª Tomàs i Prats

En el marc del Recés pels capellans d'aquest dilluns a la capella Central del Seminari, després de la Meditació dirigida pel Sr Bisbe tingué lloc la Missa Funeral per mossèn Josep Mª Tomás i Prats que, havent mort en ple confinament per la COVID 19, fou enterrat en la intimitat a Sant Jaume d'Enveja, el seu poble natal. Presidida pel Sr Bisbe, l'Eucaristia fou concelebrada per més de trenta capellans, alguns diaques i fidels entre els quals hi era la seva germana.

En la homilia el Sr. Bisbe destacà el ministeri sacerdotal de Mons. Josep Mª Tomàs que el començà com a vicari i l'acabà com a emèrit a Sant Carles de La Ràpita. Mons. Benavent lloà el seu Ministeri al Seminari com a Vice-Rector primer i després com a Director Espiritual. A més dels seus molts anys com a Vicari General de la Diòcesi i també com a Degà del Capítol Catedral, exercí amb gran dignitat múltiples responsabilitats com a Delegat de Catequesi, responsable dels GOA.

Descansi en la pau del Senyor el seu bon servent, mossèn Tomàs.

Normativa per a la catequesi al Bisbat de Tortosa

Per tal de poder mantenir l'activitat catequètica a les parròquies del nostre bisbat i, a la vegada, garantir la seguretat sanitària i la salut dels infants, joves i catequistes, es recomana de complir aquesta sèrie de normes:

Referents als grups

- Cal organitzar l'estructura de les catequesis en **grups estables**, és a dir, formar grups tancats que no estiguin en contacte amb altres grups i amb **un sol catequista** de referència.
- Tot i que no hi ha un número fixat de ràtio, hem de procurar reduir al màxim possible el nombre d'infants i joves per grup. Hem de tenir en compte que ha d'existir una distància

d'**1,5 metres entre cada persona**; per tant, adaptem la ràtio en funció de l'espai que tenim.

- Compte, les reunions de catequistes es poden fer presencials fins a 10 persones. No podem dir que es tracta d'una reunió de treball.

Organització de l'espai, entrades i sortides

- Cal organitzar el lloc on es realitzen les activitats de catequesi de tal manera que es pugui garantir sempre l'espai interpersonal d'1,5 metres
- Per evitar contactes entre grups diferents i també aglomeracions de pares esperant a la porta, procurem separar en el temps la sortida d'un grup i l'entrada del següent (si són grups petits en 5 minuts n'hi ha prou, si són grups grans caldrà preveure més temps)
- Si tenim diverses entrades a l'espai on es fan les catequesis aprofitem-les per evitar aglomeracions.
- Si tenim dos o més grups simultanis en el temps hem d'esglaonar les entrades i les sortides perquè no coincideixin. També podem aprofitar les diverses portes del local, si en disposem.
- Els pares tenen prohibida l'entrada al recinte on es porten a terme les catequesis mentre es faci aquesta activitat.

Referents a la prevenció, la higiene i la desinfecció

- Els infants, els joves i els catequistes **han de portar mascareta obligatòriament**.
- Per garantir la higiene de mans, cal que a l'entrada o entrades hi hagi sempre **gel hidroalcohòlic**.
- Si en un mateix espai hi han de passar diversos grups al llarg del dia cal que es **desinfectin** superfícies, taules, cadires, baranes i poms de portes entre sessió i sessió. Per tant, s'haurà de disposar de producte desinfectant i del material de neteja pertinent per poder-ho dur a terme.
- Entre sessió i sessió (o durant la sessió si el clima ho permet) cal **ventilar** un mínim de 10 minuts l'espai. No realitzem activitats en llocs poc ventilats.

- **No es recomana compartir.** Per evitar haver-ho de desinfectar tot, es recomana que cada infant o jove porti de casa el material necessari: cançoner, Bíblia, llibreta, llibre, llapis...
- Es recomana prendre la temperatura a tots els assistents a la catequesi (també als catequistes).
- En el cas que un membre presenti símptomes que facin sospitar d'un possible cas de COVID, el traurem del grup i l'aïllem en una sala a part fins que vinguin els seus pares.

Declaració responsable

- **Les famílies han de signar una declaració responsable.** Hi faran constar que coneixen l'actual situació de pandèmia i que es comprometen a no portar l'infant si presenta simptomatologia compatible amb el Covid-19 o amb qualsevol altre quadre infecciós.

Reunions, trobades durant el curs a les parròquies i activitats organitzades pel Bisbat

Reunions a les parròquies o moviments associacions...

No es pot organitzar una reunió de més de 10 persones. Els membres d'aquesta reunió hauran de respectar la normativa de grup que esmentàvem anteriorment quan parlàvem dels grups de catequesi. Si la reunió supera les 10 persones, s'haurà de establir un sistema telemàtic per tal de portar-la a terme.

Trobades / actes

Al llarg del curs, les diferents delegacions organitzen trobades, xerrades, jornades... cal distingir la finalitat de cadascun d'aquests actes i emmarcar-los en la normativa vigent per veure si es poden portar a terme o no.

- Si un acte és una trobada tipus conferència, es podrà portar a terme seguint la normativa d'actes culturals, en un saló d'actes amb un 50 % de l'aforament, mascareta, desinfecció...

- Si un acte comporta petits grups, posada en comú després... aquest acte no es pot encabir en cap tipus dels permesos per la normativa vigent i s'haurà de fer per via telemàtica.
- Si un acte és una celebració litúrgica, aquest seguirà la normativa que afecta a als espais religiosos.
- En cap cas es podrà organitzar serveis d'esmorzar, dinars... a no ser que aquests es portin a terme per mitjà d'un servei de restauració i en un lloc de restauració. En aquest cas s'haurà de seguir la normativa que afecti a aquest punt.

Aquestes normes han estat consensuades a partir de la normativa vigent a 15 de setembre del 2020. Cal anar amb compte perquè la normativa sanitària pot variar i s'haurien de canviar els punts corresponents.

Declaració responsable per a les famílies que porten els seus fills a la catequesi

Dades personals:

- Nom i cognoms del pare, mare o tutor/a:

- DNI/NIE/Passaport:

- Nom de noi/a:

Declaro, responsablement:

1. Que **soc coneixedor de la situació actual de pandèmia** amb el risc que això comporta i que per tant, **s'atendran les mesures que puguin ser necessàries** en cada moment.
2. Que **ens comprometem a no portar l'infant o adolescent a la catequesi** en cas que presenti simptomatologia compatible amb la COVID-19 (veure llistat que hi ha a continuació) o **l'hagi presentat en els darrers 14 dies** i a comunicar-ho immediatament als responsables de la catequesi per tal de poder prendre les mesures oportunes.

En cas que la situació epidemiològica ho requereixi, es podria considerar la implementació d'altres mesures addicionals com la presa de temperatura a l'arribada al centre on s'imparteix la catequesi.

Si el vostre fill, filla o infant o adolescent tutelat no es troba bé, marqueu amb una creu quins d'aquests símptomes presenta:

- Febre o febrícula
- Tos
- Dificultat per respirar
- Congestió nasal

- Mal de coll
- Mal de panxa
- Vòmits
- Diarrea
- Malestar
- Dolor muscular

Si a casa hi ha alguna persona que no es troba bé, marqueu amb una creu quins d'aquests símptomes presenta:

- Febre o febrícula
- Tos
- Dificultat per respirar
- Congestió nasal

- Mal de coll
- Mal de panxa
- Vòmits

- Diarrea
- Malestar
- Dolor muscular

Si heu marcat una o diverses caselles no podeu portar l'infant a la catequesi. Cal que us poseu en contacte amb els responsables de l'activitat per comunicar-ho.

Lloc i data:

Signatura:

Protecció de dades: L'informem que el responsable del tractament de les dades de l'alumne, pares o representants legals és la entitat (*nom de la parròquia*), amb adreça (*carrer, nº i població*) i telèfon de contacte (*del rector o de la parròquia*). Aquestes dades seran tractades pel control dels símptomes del COVID-19, seguint el protocol establert pel Departament de salut. Les dades de contacte del delegat de Protecció de dades són (*e-mail del rector o de la parròquia*). No es preveuen transferències internacionals de dades. Les dades es conservaran durant el temps que correspongui d'acord a la legislació vigent.

Crònica diocesana: Solemnitat de la Mare de Déu de la Cinta

Missa estacional i Processó en honor de la Mare de Déu de la Cinta

El diumenge, 6 de setembre, a les 12 hores, es celebrà a la Catedral la solemne missa estacional en honor a la Mare de Déu de la Cinta, patrona de la ciutat de Tortosa. Aquest any ha estat una celebració molt diferent a causa de la pandèmia de la COVID-19. Els tortosins omplíem sempre la catedral de gom a gom, però aquesta vegada, seguint les recomanacions de les autoritats sanitàries, l'aforament en totes les celebracions estava limitat. Tanmateix abans de

la missa estacional, es van celebrar tres misses a l'altar Major, per facilitar l'assistència de més feligresos. En acabar cada celebració es venerà la Sagrada Relíquia, però sempre cadascú des del seu lloc.

Presidida la celebració pel Sr. Bisbe, Excm. i Rvdm. Enrique Benavent Vidal, fou concelebrada pel Capítol Catedral i algun altre sacerdot de Tortosa. Van participar-hi la Sra. Meritxell Roigé Pedrola, alcaldessa de la ciutat, regidors, autoritats, Reial Arxiconfraria de la Mare de Déu de la Cinta, Cort d'Honor, els portadors de l'estendard principal de l'Arxiconfraria en representació dels col·lectius que han estat i segueixen estant a primera línia durant la pandèmia: El Sr. Vicenç Lleonart i Ballesta, Intendent i Cap de la Regió Policial dels Mossos d'Esquadra de les Terres de l'Ebre; el doctor Manuel Martínez Maimó, Cap del Servei d'Urgències de l'Hospital Verge de la Cinta i el Sr. Lluís Martí Pino, auxiliar del torn de nit de la Residència Diocesana d'Ancians Sant Miquel Arcàngel. També hi eren presents la pubilla i pubilleta en representació de tot el seu grup de les festes de la Cinta 2020 i els tortosins que, per motius d'aforament, els fou impossible assistir-hi. Els cants van ser a càrrec de la coral Tyrichae, sota la direcció de Raul Martínez Lorente, actuant de solista la Sra. Montserrat Bella Roma i a l'orgue el Sr. Pau Prades Curto.

S'inicià la celebració amb el cant: "Victòria és la nostra fe, la fe d'un poble de batejats" amb la salutació del SR. Bisbe i amb la monició d'entrada a càrrec del Vicari General i Degà del Capítol

Abans de la benedicció final el Sr. Bisbe saludà els qui havien seguit la celebració des de les seues cases o de les residències d'ancians a través dels MCS, als qui manifestà el seu agraïment per haver fet possible la transmissió en directe de la celebració. Altres anys la catedral estava de gom a gom i avui també, encara que d'un altra manera, perquè els que estem aquí, a tots us portem en el nostre cor i en la nostra pregària. Estem units com una família. En acabar la solemne celebració, el Sr. Bisbe impartí la Benedicció Papal amb indulgència plenària.

A continuació va entrar la "Colla Gegantina de Tortosa" fins al peu del presbiteri, presidits per la figura de l'àguila, ballant en honor a la Mare de Déu. Després d'un fort aplaudiment, el seguici que l'acompanyava, interpretà l'himne de la Cinta, mentre sortien de la catedral. Abans de la processó la coral Tyrichae va cantar "Reina de Tortosa".

I com a cloenda de la celebració del matí del dia de la Cinta, la Processó, que va tenir lloc per l'interior de la catedral, S'organitzà

amb representants de l'Arxiconfraria i Cort d'Honor de la Mare de Déu de la Cinta, els tres portadors de l'estendard confiat per la Primera Majordom de la Reial Arxiconfraria de la Cinta, Sra. Mabel Marcos Martín. Acompanyaven el Sr. Bisbe, portador de la Relíquia de la Cinta, el Cabildo Catedral i l'alcaldesa de la ciutat. Quan la Processó tornava a l'altar major, es van disparar com tots els anys els focs d'artifici, i vam rebre la Mare de Déu cantant el seu himne i entre forts aplaudiments. En arribar el Sr. Bisbe a l'altar amb la Relíquia, va fer una pregària a la Mare de Déu i finalitzà la celebració. Tots vam sortir molt contents i emocionats, malgrat la situació de pandèmia que estem vivint. Que la Mare de Déu ens protegeixi i ens ajude a fer realitat en la nostra vida les paraules: *“La nostra Cinta Sagrada mos té el cor tendrament pres, Mare apreteu la llaçada que no es desface mai més”*. Maria Joana Querol Beltrán

Novena en Honor a la Mare de Déu de la Cinta

Tortosa celebra el primer diumenge de setembre la festa en honor a la nostra patrona la Mare de Déu de la Cinta. Aquest dia per als tortosins i tortosines és festa gran. Al matí la Missa Estacional i a la tarda la solemne Processó, fent el recorregut per alguns carrers de la nostra ciutat. Tanmateix aquest any, a causa de la pandèmia, ha estat una excepció i la processó es celebrà només per l'interior de la catedral. Una altra celebració és la Novena en honor a la Mare de Déu. Aquest any s'han fet càrrec de la predicació part del Cabildo de la S.E.C.B. de Tortosa.

Primer dia de la Novena, dissabte 5.

Com cada dia es celebrà la Santa Missa a l'Altar Major i el Rosari. Tot seguit s'inicià la Novena, amb la proclamació de l'Evangeli. A continuació el Prior de la Reial Arxiconfraria de la Mare de Déu de la Cinta, M.I. Josep Ma Membrado, després de saludar el Sr. Bisbe, l'Arxiconfraria i la Cort d'Honor i el bon nombre de fidels que van assistir-hi cada dia, pregà a la Mare de Déu amb les oracions comunes del Novenari i amb la pròpia de cada dia. Tant el 1r dia com el 2n no va haver-hi predicació. Tots els dies s'acabà la Novena amb l'himne de la Mare de Déu de la Cinta, mentre el Prior mostrava la

Relíquia als fidels per venerar-la des dels seus propis seients a causa de la Covid-19.

Segon dia, diumenge 6, festa de la Mare de Déu de la Cinta

La celebració igual que el 1r. dia.

Tercer dia, dilluns 7.

La prèdica fou a càrrec del M.I. Anastasi Soriano Pradas, Rector de les parròquies “Sant Joan Baptista” de Móra d’Ebre i “La Nativitat de Maria” de Miravet. El tema: “*Santa Maria Verge, Mare de Misericòrdia*”. El Fill de Déu contempla des de la creu tot el mal i el sofriment del món al llarg de la història i Maria i Joan, el deixeble estimat, al peu de la creu, contemplant Jesús crucificat. Tots aquests esdeveniments demostren que Jesús va complir la voluntat de Déu fins a la seua mort. Maria és Mare de Misericòrdia. L’amor misericordiós no és només estimar, sinó que va més enllà, un amor que actua en els cors més ferits. Maria expressa els sentiments de Mare, en veure els sofriments del seu Fill. En la darrera hora de Jesús, Ella vetlla pel deixeble estimat i per tots els deixebles. L’amor d’una mare pels seus fills pot arribar a malmetre la seua vida, però la mare sempre els perdona i els fills sempre veuen en ella una mirada de misericòrdia. Tots sabem que la misericòrdia de Déu i de la Mare de Déu ens porta a ser misericordiosos. Maria és la primera filla de la misericòrdia de Déu i per això és Mare de Misericòrdia. La nostra Mare dissol la tebiesa dels nostres cors. Jesús ens deixa la seua Mare com a Mare nostra i ens acollim a la seua protecció per a que ens faci misericordiosos.

Quart dia, dimarts 8.

Va predicar el M.I. Ramon Font i Peig, Rector de les parròquies “L’Assumpció de Maria” d’Amposta i “Mare de Déu de la Cinta” del Poble Nou. Tema: “*Santa Maria Verge, Mare de la Divina Providència*”. Avui és la festa de les “verges trobades” i avui celebrem la festa de la patrona de la nostra diòcesi. Com a comunitat creient invoquem-la com a Mare. Acabem de proclamar en l’Evangeli segons sant Joan, les noces de Canà, on Maria hi era present. També es va fer present a la nostra catedral, deixant-nos el Sagrat Cíngol i coneixedora de les nostres mancances, vol venir al nostre encontre.

“No tenen vi” li va dir al seu Fill. Maria és intercessora i provident. Ella és la Mare de la Divina Providència i així el poble de Déu ha experimentat la presència de Maria com a mare provident. “*Feu tot el que Ell us digui*”. Aquestes paraules són una invitació a complir la voluntat de Déu, a la qual hi som tots cridats igual que Maria. La seua missió fou de servei. El Papa Francesc ens parla d’una Església en sortida. Així com Maria sortí a l’encontre de la seva cosina Elisabet, demanem-li que sapiguem estar presents en el món, imitant-la. Que Ella qui va acompanyar Jesús fins a la creu, ens acompanye també a nosaltres. Que la Mare de Déu, sota l’advocació de la Cinta, sigue la nostra companyia en el camí de la vida i com a Mare de la Providència ens ajude a aconseguir els béns celestials. Amén.

Cinquè dia, dimecres 9.

Aquest dia la predicació fou a càrrec del M.I. Ramon Laberní i Castell, Rector de les parròquies “Mare de Déu del Roser” de Tortosa i “Sant Antoni Abat” dels Reguers. “*Santa Maria Verge de la santa Esperança*”. Avui contemplem Maria, mare de l’esperança, virtut teològica que ens ajuda a veure les promeses que Déu ens ha fet. La història ha d’estar amarada d’esperança cristiana. Què esperem avui els fills i filles de Tortosa? Quina és la teua esperança? El nostre cor està ple d’esperances humanes legítimes, però són caduques. Diu sant Pau: “*Si l’esperança que tenim no va més enllà de les coses del món...*” Tots desitgem la felicitat i, l’esperança cristiana també recull les esperances humanes. El sacerdot en l’Eucaristia diu: “*...mentre esperem l’acompliment de la vostra esperança*”. El nostre objectiu és arribar a veure Déu cara a cara. També en el Credo diem: “*Espero la resurrecció dels morts*”. Però, per mantenir l’esperança cristiana necessitem l’ajuda de la gràcia de Déu que se’ns comunica pels sagraments i l’ajuda dels sants, especialment de Maria. Ella accepta la proposta de Déu de ser mare del seu Fill i diu SÍ, sense saber les conseqüències. Aquest SÍ va ser l’inici d’un llistat que acompanyà la vida de Maria. Ella meditava els esdeveniments amb esperança, com al peu de la creu, el moment més dolorós de la vida del seu Fill. Maria cregué contra tota esperança i alimentà l’esperança dels deixebles que tenien por, i als qui Jesús va dir: “*No us deixaré orfes, tornaré*”. La Mare de Déu de la Cinta és per als tortosins un motiu d’esperança. I ens diu: No t’allunyes del meu Fill, has de tenir esperança perquè es compliran totes les promeses. I com S. Bernat de Claravall,

diem enmig de les dificultats: “Mira l’Estrella, mira Maria”. Mare de Déu, augmenteu-nos l’esperança.

Sisè dia, dijous 10.

El M.I. Emili Vinaixa Porcar, Rector de les parròquies “L’Assumpció de Maria” i “Sant Agustí” de Vinaròs, predicà sobre: “*Santa Maria Verge, consol dels afligits*”. Estem celebrant la Novena de la Mare de Déu de la Cinta i amb tota seguretat ens ajuda a conèixer-la més, poder imitar-la i créixer cada dia en el seu amor. Avui la contemplem com a consol dels afligits. Tots tenim moments de dolor, de sofriment i d’aflicció. Tots necessitem ser consolats, perquè el consol és un alleujament en els moments de tristesa. Actualment estem passant la pandèmia del coronavirus, durant la qual hi ha gent que ha patit molt i encara pateix. El món està trasbalsat. Fa segles que en moments de tristesa s’invoca la Mare de Déu. Quants tortosins i tortosines han invocat al llarg dels anys la Mare de Déu sota l’advocació de la Cinta. Som conscients que ningú pot consolar com una mare i qui pot consolar millor els fills de Tortosa que la Mare de Déu de la Cinta? Aquest any tan especial marcat per la Covid-19, hauria de servir-nos per estimar més la nostra Mare. Ella està sempre al nostre costat per ajudar-nos en els moments de dificultats, tristesa i aflicció. La Mare de Déu va lliurar a Tortosa la Cinta. Que Ella ens ajudi a tots i que ens console en la nostra vida i faci dolça la nostra mort. Amen.

Setè dia, divendres 11.

Va predicar el M.I. Francisco Vives Pitarch, Rector de la parròquia de Sant Francesc de Jesús-Tortosa. “*Santa Maria Verge, auxili dels cristians*”, fou el tema del setè dia de la Novena. Inicià la predicació parlant del Papa Pius V (s. XVI), qui instal·là el Rosari i afegí a les lletanies, que són lloances i súpliques coordinades entre si: “Maria, auxili dels cristians”. El seu origen és molt antic i en un principi estaven dedicades al Senyor i a partir del segle VII es van dedicar també a la Mare de Déu i als sants. Destacà tres punts de la Paraula de Déu. 1r) L’Encarnació del Fill de Déu, el misteri més gran de la nostra fe. Maria en l’Anunciació va rebre la salutació de l’Àngel i el cel i la terra esperaven la resposta de Maria i amb el seu Sí es convertí en la Mare de Jesús. 2n) Jesús estava a la creu i Maria i Joan l’acompanyaven. Al peu de la creu, Maria es convertí en la Mare de

Joan i dels apòstols. 3r) Les bodes de Canà. Maria li diu a Jesús: “*No tenen vi*” i Jesús li contesta: “*Encara no ha arribat la meua hora*”. Maria és auxiliadora dels apòstols. Pere, després de negar Jesús, plorà amargament i buscà auxili en Maria. Sant Joan Bosco és un dels sants que més va propagar el nom de Maria Auxiliadora. Tenim a Tortosa ermites i parròquies que porten el nom de la Mare de Déu. Ella és el nostre auxili. Al Papa Francesc se li va demanar que digués alguna cosa per posar en pràctica i va respondre: el somriure i el bon humor. Demanem-li a la Mare de Déu que ens ho concedeixi. I acabà amb aquesta pregària: “*Sota la vostra protecció ens refugiem, Santa Mare de Déu. No desoïu les nostres súpliques en les necessitats. En tots els nostres perills, acolliu-nos sempre. Verge gloriosa i beneïda*”. Així sigue.

Vuitè dia, dissabte 12.

La predicació fou a càrrec de l'Il·lm. José Luís Arín Roig, Vicari General de la diòcesi, Rector de la parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Tortosa i Degà del Capítol de la S. E. C. B. Ens parlà de *Santa Maria Verge, salut dels malalts*. Novena en honor de la Mare de Déu, dissabte, dia en què la tradició cristiana el dedica a la nostra Mare. Avui és el “Dolç nom de Maria”. Sant Bernat de Claravall ens diu: “En els perills, angoixes, dubtes... invoca Maria, que no s'allunyi ni de la teua boca ni del teu cor”. Contemplarem Maria, salut dels malalts. La feblesa ens arriba a tots. Ens creiem forts, savis... però si mirem la pandèmia de la Covid-19 que estem passant, ens adonem que som criatures necessitades. El Papa Benet, en l'encíclica “Salvats en esperança” ens diu que fer desaparèixer la malaltia no està en les nostres mans. Ho constatem en la pandèmia que mostra la nostra debilitat. Pensem que el sofriment és essencial a la naturalesa humana, però estem cridats a mirar cap amunt per a superar-nos. Cal viure la malaltia amb una visió cristiana, ja que els pobres i els malalts són els preferits del Senyor. Des de la petitesa es busca protecció. En l'Evangelí veiem l'actitud modèlica de la Mare de Déu. Ella i Josep van al temple per complir el seu agraïment a Déu. Va anar a visitar la seua cosina Elisabet i la visita va durar tres mesos. En el Magnificat, Maria se sent poca cosa, però està posada en les mans de Déu. Necessitem una memòria històrica per recordar tot el que hem rebut de Déu i per no defallir, necessitem el caliu de la Mare. El seu amor no és ni un somni ni una quimera. Maria és Mare

dels Dolors. Feliços els qui ploren, perquè plorar és privilegi dels qui estimen. Invoquem Maria, i viurem la malaltia d'una altra manera. Pensant en la Mare de Déu, no ens equivocarem mai.

Novè dia, diumenge 13.

El Sr. Bisbe, Excm. i Rvdm. Enrique Benavent Vidal, predicà l'últim dia de la Novena. El tema "*Santa Maria Verge, Mare de la reconciliació*" el centrà en l'Evangelí que acabàvem de proclamar (Jn 19, 25-27). "*Vora la creu de Jesús hi havia la seua mare... Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella el deixeble que ell estimava, digué a la mare: Dona, aquí tens el teu fill. Després digué al deixeble: Aquí tens la teva mare. I de les hores ençà, el deixeble la va acollir a casa seva*". Acabem aquesta Novena que hem celebrat amb fe i devoció i han sigut uns dies de pregària. Hem escoltat en l'Evangelí que la Mare del Senyor, estava al peu de la creu, amb el deixeble que Jesús estimava. El camí de fe de Maria arriba en aquest moment a la seua plenitud. Ella l'ha viscuda com un abandonament total a les mans de Déu. La fe creix i madura mitjançant les proves i Maria al peu de la creu, és quan s'uneix més plenament als sentiments de Déu i del seu Fill, Jesucrist. En aquests moments de pandèmia, situació que humanament a ningú ens agrada, podem veure-ho com una desgràcia. Però un creient es pregunta davant les dificultats, què vol el Senyor de mi? I enmig de la situació en què vivim podem treure alguna lliçó. De vegades donem molta importància a coses que no en tenen tanta i si penséssim més en què és la vida, viuríem més com a germans i amb més gestos d'humanitat i solidaritat. Viure una vida de fe és veure a partir de les coses el que Déu ens està dient. Maria està al peu de la creu i ningú com una mare pot patir el dolor d'un fill. Maria és una dona de fe i sap que la mort del seu Fill a la creu, és la manifestació més gran de l'amor de Déu a la humanitat. La creu és la prova de què Déu respon sempre al pecat de l'home manifestant-li el seu amor. Déu està reconciliant al món i la seua reconciliació amb la humanitat ve del perdó, l'amor i la gràcia. Per això Jesús demana al Pare el perdó per als seus perseguidors i s'uneix a l'obra de la reconciliació que Déu fa a la humanitat. Maria, escolta les paraules del seu Fill: "*Pare, perdona'ls, que no saben el que fan*" "*T'ho asseguro: avui seràs amb mi al paradís*". Ella porta al cor les paraules del seu Fill i assumeix l'obra de la Redempció. Nosaltres mirem els esdeveniments de la vida d'una manera humana, en canvi Maria viu

el dolor, però no perd l'esperança. Ella s'ha unit vitalment en la seua persona a l'obra de la redempció per la creu del seu Fill. Ens diu sant Pau que Jesucrist en la creu estava reconciliant el món amb Déu. Maria vol de nosaltres que acollim la gràcia del perdó. És el més gran que li podem demanar al Senyor en acabar la Novena. Que el cor dels tortosins s'obri a l'amor de Déu. Que així sigue.

Al final, mentre cantàvem l'himne a la Mare de Déu de la Cinta, el Sr. Bisbe, el Prior i membres de l'Arxiconfraria i de la Cort d'Honor, van traslladar en processó la Relíquia a la Capella de la Cinta. *“Sigue el Sagrat Cíngol la cadena d'or...que al cor de la Verge lli-gue els nostres cors”* Maria Joana Querol Beltrán

Catedral Basílica de Santa Maria

Acte acadèmic i benedicció del retaule restaurat de Santa Anna 4 de setembre de 2020

M. I. Josep Alanyà i Roig, canonge arxiver

El dia 4 de setembre de 2020, divendres, a les 18,30 h el senyor bisbe de la diòcesi Monsenyor Enrique Benavent Vidal, ha presidit un acte acadèmic solemne dedicat al retaule barroc de santa Anna, recentment restaurat i reinstal·lat, i a la imatge d'argent de la Mare de Déu de la Cinta, també restaurada i consolidada pel personal tècnic del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya. A la mesa presidencial, posada al presbiteri, en la primera part de l'acte acadèmic han acompanyat el senyor Bisbe el Degà-President de Capítol Catedralici, Il·lustríssim Sr. José-Luis Arín; la Directora del Centre de Restauració, Sra. Àngels Solé; el Canonge arxiver, M. Iltre. Sr. Josep Alanyà; i el conservador-restaurador, coordinador del projecte

de restauració del retaule, Sr. Voravit Roonthiva. Ha presentat l'acte i ha donat el torn de paraula el canonge secretari del Capítol, M. Iltre. Sr. Ramon Font.

Han assistit a l'acte les primeres autoritats del territori i del municipi, la Alcaldessa de Tortosa, Sra. Meritxell Roigé; el Delegat Territorial de les Terres de l'Ebre, Sr. Xavier Pallarès; el Subdelegat de l'Estat Espanyol a Tarragona, Sr. Joan Sabaté; l'ex-alcalde de Tortosa i ara Diputat al Parlament Espanyol; el President del Consell Comarcal, Sr. Xavier Faura; senyors capitulars; membres del Consistori tortosí; una representació de la Reial Arxiconfraria de Nostra Senyora de la Cinta i de la Cort d'Honor; homes i dones devots de la Verge de la Cinta, alhora ciutadans de Tortosa. Tots els presents, reunits a la gran nau catedralícia complint les mesures de seguretat sanitària exigides per la llei en aquest temps excepcional i llarg de pandèmia causada pel coronavirus Covid 19.

Ha obert el torn de paraules el Sr. Degà-President, que ha explicat als presents el sentit i valor de la representació artística dels misteris de la fe cristiana i de les figures i activitats dels sants, exposats i presentats als fidels per a nodriment de la fe, invocació en les necessitats i acció de gràcies, tot això centrat en la figura principal del retaule, Santa Anna, l'àvia de Nostre Senyor, en el misteri de la Visitació de Maria a santa Isabel, que corona el retaule, i, secundàriament, en els sants i santes que l'acompanyen. En el retaule restaurat brilla amb tot el seu esplendor l'art que expressa a la perfecció la fe.

A continuació el Canonge arxiver ha fet un resum abundant de la història complexa i diversa del retaule restaurat, construït per Isidre Espinalt i el seu fill homònim, coneguts com els escultors de Sarral, bé que el pare era nascut Sant Joan d'Oló, entre els anys 1728 i 1732. El retaule fou originàriament dedicat a sant Ruf, primer bisbe llegendari de Tortosa, la imatge del qual el presidia, flanquejat de dos canonges agustinians, sant Pere d'Arbuès i sant Joan Nepomucè, revestits amb els hàbits canònics propis de les catedrals de Tarragona i Tortosa. Quan el bisbe Víctor Damián Sáez y Sánchez-Mayor erigí a despeses pròpies el nou altar dedicat a Sant Ruf, presidit pel quadre magnífic de Vicente López, pintor de cambra de Ferran VII, el retaule sencer fou desmuntat de la capella de Na Justa i traslladat a la de Sant Miquel, i la imatge de sant Ruf d'Espinalt fou enretirada

i enviada a l'església de Roquetes, substituïda fins a 1936 per la de sant Miquel Arcàngel avui perduda, i des de 1939 per la imatge de santa Anna, actual titular del retaule. La intervenció en el retaule ha estat de consolidació i restauració, una actuació d'urgència perquè s'estava desplomant per la banda dreta i amenaçava col·lapsar. El lector podrà llegir completa l'explicació en aquest mateix butlletí.

La Sra. Àngels Solé ha expressat la gran joia i satisfacció amb què han vist culminat el resultat de la restauració del retaule, realitzada pacientment i amb èxit pels tècnics del centre que dirigeix, ressaltant que és el retaule més gran com mai se n'havia restaurat un altre en el Centre de Restauració de Bens Mobles de Catalunya. Ha remarcat l'òptima col·laboració que ha trobat en el Capítol Catedralici i en el Bisbat de Tortosa i, agraint al Senyor Bisbe la confiança dipositada en la institució de la Conselleria de Cultura que presideix, ha renovat el compromís ferm de seguir en el futur pel camí iniciat de la restauració i protecció dels béns artístics i patrimoni cultural del bisbat aportant-hi recursos, tècniques i, sobre tot, personal, com ho han pogut fer fins ara a ple goig i satisfacció.

El conservador restaurador Voravit Roonthiva, responsable del projecte de restauració, ha exposat als presents la situació d'immediat col·lapse en què es trobava el retaule, per la qual cosa va haver de procedir-se d'urgència, i ha explicat la complexitat del seu desmuntatge i remuntatge final, el llarg i complex procés de neteja de l'arquitectura i imatges del retaule i ha justificat, en la magnífica i esplendorosa manifestació del conjunt escultòric, la bondat dels treballs executats i del resultat final aconseguit.

El Sr. Bisbe ha clos les intervencions manifestant el més sincer agraïment al Capítol Catedralici, a la Directora del Centre de Restauració, als tècnics, als membres de la taula que han pres la paraula i a totes aquelles persones que han fet real la recuperació esplèndida del retaule de Santa Anna.

Abans de la benedicció del retaule, el canonge secretari, M. Iltre. Sr. Ramon Font, ha donat lectura al document que, *ad memoriam posteritatis*, restarà inclòs dins l'estructura arquitectònica del retaule dels Espinalt.

A continuació, als peus del retaule, en ritu senzill, l'ha beneït invocant els sants pares de la benaurada Verge Maria, Joaquim i Anna.

**Document històric que, per a memòria de la posteritat,
resta inclòs dins el retaule de Santa Anna,
novament restaurat**

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITUS SANCTI

A HONOR DE SANTA ANNA I DE SANT JOAQUIM, PARES DE LA SANTÍSSIMA VERGE MARIA, TITULAR ACTUAL DEL RETAULE; DEL MISTERI DE LA VISITACIÓ DE MARIA A SANTA ELISABET; DE SANT RUF, ANTIC TITULAR DEL RETAULE; DELS SANTS JOAN NEPOMUCÈ I PERE D'ARBUÈS, CANONGES REGULARS DE SANT AGUSTÍ, QUE FLANQUEGEN LA IMATGE DE SANTA ANNA AMB LA VERGE MARIA; DE LES SANTES CATALINA DE SIENA I ROSA DE LIMA, QUE EL CORONEN; I DE SANT MAURE ABAT. AMÉN.

ESSENT BISBE DE TORTOSA EL DR. D. ENRIQUE BENAVENT VIDAL; DEGÀ PRESIDENT DEL CAPÍTOL L'ILM. SR. JOSÉ-LUIS ARÍN ROIG; I CANONGES ELS MOLT IL·LUSTRES MONS. MANUEL GINER MERCÉ, DEGÀ EMÈRIT; ENRIQUE AYMERICH POLO, MAGISTRAL EMÈRIT; ANTONIO RIPOLLÉS AMELA; ISAÍAS RIBA CUCALA, ORGANISTA I PREFECTE DE MÚSICA SACRA; FRANCISCO BOU CASTELLET, PREFECTE DE LITÚRGIA EMÈRIT; JOSEP ALANYÀ ROIG, ARXIVER I DIRECTOR DE L'EXPOSICIÓ PERMANENT *SANCTA MARIA DERTOSAE*; FRANCISCO RAMÓN GARCÍA MONFORTE, PENITENCIER; JOSÉ Mª MEMBRADO BLAS, FABRIQUER I PRIOR DE LA SANTA CINTA; RAMON FONT PEIG, SECRETARI; ANASTASI SORIANO PRADAS, EMILIO VINAIXA PORCAR, PASQUAL CENTELLES LLOP, PREFECTE DE LITÚRGIA, FRANCISCO VIVES PITARCH, RAMON LABERNIÉ CASTELL, CARLOS GARCÍA TALARN I VICTOR MANUEL CARDONA EIXARCH, ECÒNOM DEL BISBAT, HA ESTAT INSTAL·LAT NOVAMENT EN EL SEU LLOC -LA CAPELLA DE SANT MIQUEL DE LA CATEDRAL DE TORTOSA-, EL RETAULE AVUI ANOMENAT DE SANTA ANNA, OBRA

DE L'ESCUPTOR DE SARRAL ISIDRE ESPINALT I SERRA-RICA I DEL SEU FILL HOMÒNIM, CONSTRUÏT EN FUSTA D'ÀLBER ENTRE 1728 I 1732.

EL RETAULE, DE MIDES CONSIDERABLES (9 X 6 m), DAVANT LA SITUACIÓ D'UN IMMINENT COL·LAPSE ESTRUCTURAL PEL DESPLOM DEL SEU LATERAL ESQUERRE, HA ESTAT OBJECTE DE LA CURA PRIMORDIAL DEL CAPÍTOL CATEDRALICI I DEL CENTRE DE RESTAURACIÓ DE BÉNS MOBLES, DIRIGIT PER LA SRA. ÀNGELS SOLÉ, QUE HAN DETERMINAT DESMUNTAR TOT EL CONJUNT, DE 56 PECES, I RESTAURAR-LO I CONSOLIDAR-LO ALS TALLERS DEL CENTRE A VALLDOREIX (BARCELONA).

DES DE L'OCTUBRE DE 2018 FINS AL FEBRER DE 2019 S'HA DUT A TERME LA PRIMERA FASE DE LA RESTAURACIÓ, PRESENTADA A LA CATEDRAL EL 20 DE MARÇ DE 2019. SENSE INTERRUPCIÓ HA COMENÇAT LA SEGONA FASE FINS A COMPLETAR LA RESTAURACIÓ DE LES PECES ARQUITECTÒNIQUES I DE LES IMATGES DEL RETAULE. LA TERCERA FASE, CONSISTENT A FER EL MUNTATGE AL SEU LLOC ORIGINAL, HA COMENÇAT EL 19 DE JUNY DE 2020, AMB UN CERT RETARD IMPOSAT PER L'ESTAT D'ALARMA DECRETAT A TOTA ESPANYA PER CAUSA DE LA PANDÈMIA DEL CORONAVIRUS COVID19.

EL MES DE SETEMBRE DE 2018 HAN FET EL DESMUNTATGE DEL RETAULE ELS CONSERVADORS-RESTAURADORS IRENE PANADÉS, XAVIER SERRA I VORAVIT ROONTHIVA. BASTIDA I MOVIMENT D'OBRES: TOMÀS ESTRADA.

ENTRE NOVEMBRE DE 2018 I OCTUBRE DE 2019, EN EL CENTRE DE RESTAURACIÓ DE BÉNS MOBLES DE CATALUNYA, AMB L'ASSESSORAMENT TÈCNIC DE PEP PARET, HAN INTERVINGUT EN LA RESTAURACIÓ DEL RETAULE ELS CONSERVADORS RESTAURADORS LOURDES DOME-

DEL, NÚRIA JUTGLAR, DAVID SILVESTRE, XAVIER SER-
RA, IRENE PANADÉS I VORAVIT ROONTHIVA. TRANS-
PORT: LLANOS. DIVISIÓ ARTE. ANALÍTIQUES: CENTRE
DE RESTAURACIÓ DE BÉNS MOBLES DE CATALUNYA.

EN ELS MESOS DE JUNY I JULIOL DE 2020 HAN FET
EL MUNTATGE DEL RETAULE A LA CAPELLA DE SANT
MIQUEL DE LA SEU DE TORTOSA, EL SEU LLOC ORIGINAL,
ELS CONSERVADORS-RESTAURADORS NÚRIA JUTGLAR,
DAVID SILVESTRE, XAVIER SERRA, GUILLEM MASALLES
I VORAVIT ROONTHIVA. BASTIDA I MOVIMENT D'OBRES:
TOMÀS ESTRADA. ESTRUCTURA AUTOPORTANT NOR-
CAN. BASTIDA MUNDOTUBO.

EL DIA 4 DE SETEMBRE DE 2020, MONSENYOR ENRIQUE
BENAVENT VIDAL, BISBE DE TORTOSA, HA INAUGURAT
EL RETAULE NOVAMENT RESTAURAT EN PRESÈNCIA
DEL DEGÀ PRESIDENT I DEL CAPÍTOL CATEDRALICI, DE
L'AJUNTAMENT DE LA CIUTAT DE TORTOSA, PRESIDIT
PER L'ALCALDESSA SRA. MERITXELL ROIGÉ, ALTRES AU-
TORITATS I POBLE DE DÉU.

A LA MAJOR GLÒRIA DE DÉU
I A HONOR DE LA MARE DE DÉU DE L'ESTRELLA,
TITULAR DE LA SANTA CATEDRAL BASÍLICA

ENRIQUE BENAVENT VIDAL
BISBE DE TORTOSA

Segell del Bisbe

JOSÉ-LUIS ARÍN ROIG
DEGÀ PRESIDENT

RAMON FONT PEIG
CANONGE SECRETARI

Segell del Capítol

Benedicció de la imatge processional d'argent de la Mare de Déu de la Cinta i acte acadèmic

M. I. Josep Alanyà i Roig, canonge arxiver

Després de l'acte acadèmic i benedicció del retaule de Santa Anna, una representació de la Real Arxiconfraria de Nostra Senyora de la Cinta i de la Cort d'Honor, presidits per l'Il·lm. Sr. Degà-President, José-Luís Arín, i pel M. Il·ltre. Sr. Prior de la Santa Cinta, Josep Maria Membrado, han anat a buscar la imatge processional de la Mare de Déu de la Cinta al Palau Episcopal. Posada sobre la peanya pròpia adornada amb ciris i flors, a imatge d'argent, acabada de restaurar, ha estat portada en processó fins a la porta major de la catedral, on el Bisbe Mons. Enrique Benavent, revestit amb capa pluvial i mitra, portant el bàcul episcopal, i el Capítol Catedralici l'han rebuda solemnement. Avançant per la Via Sacra la santa imatge, les campanes de la seu al vol i la roda de campanes interior exultants de so s'han unit a les veus emocionades i tamisades per la preceptiva mascareta anti-Covid 19 que han cantat l'Himne de la Verge de la Cinta, acompanyades dels sons de l'orgue solemniat, regats amb no poques llàgrimes, perles de pregària, de les persones més devotes, que la màscara antipandèmia deixava a la vista.

Col·locada a la capella major, la imatge novament restaurada al Centre de Restauració de Bens Mobles de la Generalitat de Catalunya per les mans expertes i el cor devot de la restauradora Carolina Jorcano, ha estat beneïda amb solemnitat pel Senyor Bisbe, dedicant-la novament al culte litúrgic i a la devoció dels fidels, amb l'aspersió de l'aigua beneïda i la recitació de la pregària pròpia de la missa i ofici de la Mare de Déu de la Cinta, Patrona de la Ciutat de Tortosa.

Acabat l'acte litúrgic, s'ha obert al segon acte acadèmic dedicat a la imatge d'argent de la Mare de Déu. El canonge secretari del Capítol ha donat la paraula en torn idèntic a l'acte anterior. En primer lloc ha intervingut el Senyor Degà President explicant als presents el sentit de la conjunció de la bellesa de l'art amb la bellesa teològica de la fe, centrada principalment, molt per damunt dels altres sants, en Maria de Natzaret, aquella noi escollida per Déu per a Mare de seu Fill fet home. Misteri de l'Encarnació, fonament del culte a Nostra Senyora de la Cinta, que va aparèixer cenyida del sagrat Cíngol i el donà a l'Església i a la Ciutat de Tortosa.

El canonge arxiver ha exposat l'origen, el procés de fabricació, els recursos materials i dineraris i el transport de la imatge, obra de per l'orfèbre Francesc Via a Barcelona, encomanada pel Capítol Catedralici per a honorar amb la magnificència material -l'argent-, i formal estètica -la bellesa singular de la imatge-, la maternitat de Maria Santíssima, mostrant així la personalització del culte a l'objecte de la Santa Cinta en la figura de la Mare de Déu, transformació realitzada per la saviesa teològica i la devoció mariana del bisbe Lluís de Tena, impulsor de la devoció i fundador de la Reial Arxiconfraria. La lectura dels documents ha enriquit l'exposició històrica.

La Sra. Directora del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, Sra. Àngels Solé, que ha excusat l'absència de la restauradora principal de la imatge, Sra. Carolina Jorcano, ha manifestat el goig que ha tingut el personal tècnic de restauració en poder realitzar una labor tan delicada de neteja, consolidació i encarnació del rostre, mans i peus de la imatge d'argent de la Mare de Déu, de riquesa material i formal tan singular, aconseguint així retornar-li la gràcia i bellesa originals. Un treball reeixit, fruit de la col·laboració estreta del Centre amb el Capítol de canonges, el Bisbat de Tortosa i la Reial Arxiconfraria, que ha assumit el cost del treball.

La Primera Majordoma de l'Arxiconfraria, Sra. Mabel Marcos, ha expressat la satisfacció que han tingut tant els confreres com les dones de la Cort d'Honor de veure ja restaurada la bella imatge de la Verge de la Cinta, que precedeix la Sagrada Relíquia en les processons festives pels carrers de la Ciutat, una imatge que és per als tortosins el referent figuratiu de la devoció a la Mare de Déu. L'aportació material que ha fet possible la restauració ha estat un gest de generositat que els ha nascut del cor, expressió sincera de l'amor que professen a la Verge Santíssima de la Cinta.

Ha tancat l'acte el Sr. Bisbe amb l'expressió de l'agraïment a totes les persones que han fet realitat la restauració de la bella imatge i ha exhortat a prosseguir la tasca de perfeccionament de la fàbrica catedralícia i del seu mobiliari i aixovar litúrgics en un procés viu de recuperació patrimonial que ha de permetre retornar a les coses la bellesa d'origen. És un procés costós, que mai no s'acaba i requereix grans recursos materials, però que, a poc a poc, es pot desenvolupar satisfactòriament per a la dignitat del culte, el foment de l'art i de la cultura i, sobretot, per a la major glòria de Déu.

El retaule de Santa Anna dels Isidre Espinal, pare i fill
Catedral de Tortosa. S. XVIII
M. Iltre. Josep Alanyà i Roig, Canonge arxiver

Inaugurem avui i el Sr Bisbe beneirà el retaule anomenat de Santa Anna, recentment consolidat i restaurat pels tècnics del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya sota la coordinació i supervisió de Josep Paret. Ha estat responsable del projecte Voravit Roonthiva i, des de l'octubre de 2018 fins al setembre de 2019, hi han treballat, amb el resultat final exitós i molt satisfactori, l'equip de conservadors format per Lourdes Domedel, Núria Jutglar, Irene Panadès, Xavier Serra i David Silvestre. Quant a serveis tecnocientífics hi han intervingut, en la fotografia, Ramon Maroto i Clàudia Borràs, i en tècniques d'anàlisi, Ricardo Suárez, Ruth Sadurní, del CRBMC, i Nati Salvadó i Salvador Butí, del Grup d'Anàlisi de Materials de Patrimoni Cultural. EPSEVG, de la Universitat Politècnica de Catalunya. Tots ells han realitzat uns treballs delicats i molt complexos sobre aquest gran retaule, ell mateix, de gran complexitat material, formal i històrica.

Estem davant un gran retaule d'arquitectura i escultura policromades, obrat amb fusta d'àlber policromada, estofada i daurada amb pa d'or fi i colradura, oli i tremp. Un retaule de grans dimensions (9 x 7 m). Fou construït entre els anys 1728-1732 per encàrrec del Capítol Catedralici fet als escultors de Sarral Isidre Espinal i Serra-rica (Sant Joan d'Oló, 1658 - Sarral, 1737), *Isidro Espinalt escultor de la villa de Çarreal*", i el seu fill homònim "*Isidro Espinalt menor, fadrí escultor*, com signen al peu del contracte del retaule de sant Ruf (ACTo).

Els Espinalt posen els peus a Tortosa l'any 1693 en ocasió del contracte que el Capítol els fa de la talla en alabastre d'uns angelets destinats a unes tribunes laterals de la Capella de la Santa Cinta, aleshores en construcció, finalment suprimides. Quatre d'aquests àngels, fragmentaris, trobats a l'antiga Canònica durant unes obres de restauració, els podem veure avui a l'Exposició Permanent *Sancta Maria Dertosae*. Dos anys més tard, el 1695, el bisbe dominic fra Sever Tomàs Auter, mecenes de la catedral i de les esglésies del bisbat, els encarrega el retaule major per a l'església conventual dominicana de Sant Francesc de Tortosa, reconstruïda amb el convent a despeses del propi bisbe després dels estralls causats durant la guerra dels Segadors. Entre l'octubre de 1698 i el setembre de 1699, el bisbe

capitula amb els Espinalt pel preu de 7.250 lliures un retaule major de dues cares per a la catedral en substitució del políptic gòtic del s. XIV que ens presideix. El prelat, l'any 1690, havia ordenat al Capítol de treure tots els retaules gòtics de les capelles absidals. El Capítol, en acta de 5 d'agost de l'any esmentat, delibera que *lo senyor canonge Avinyó fassa traurer tots los altars que estan alrederor del presbyteri...* (ACTo, Actes Capitulars, 115, 16 de juny i 5 d'agost de 1690, citat per Muñoz Sebastià-Yeguas, *Els Espinalt de Sarral i els retaules de sant Ruf i sant Agustí de la catedral de Tortosa (segle XVIII)*, p. 149, n. 4). Segons Joan-Hilari Muñoz, aquest retaule no es va realitzar més enllà del primer cos, pel qual primer termini Espinalt cobrà 1.450 lliures, impedit-ho la mort d'Auter la vespra de Nadal de 1700, alguns problemes econòmics relacionats amb la seva herència, i l'esclat de la guerra de Successió. Atribuïm als Espinalt el sepulcre d'alabastre que Auter els hauria encarregat per a la seva tomba a l'església conventual de sant Francesc, la coberta del qual, amb la imatge del prelat difunt *in pontificalibus* es mostra a l'Exposició Permanent de la Catedral.

Segons el canonge Josep Matamoros, Auter encarregà a Espinalt la façana de l'orgue barroc de la catedral, que pagà de despeses pròpies, com ho prova la presència central de les seves armes episcopals, però fou executada l'any 1692 pels mestres Antoni Ferrer i Agustí Llinàs.

Pels treballs d'investigació dels historiadors de l'Art Joan-Hilari Muñoz i Joan Yeguas, per la documentació conservada a l'Arxiu Capitular i per fotografies realitzades per Mn. Eduard Solé, tenim rica informació d'aquest retaule i del seu bessó dedicat a Sant Agustí, desaparegut el 1936.

El retaule, avui de Santa Anna (des de 1936), abans de Sant Miquel (fins a 1936) i originàriament de Sant Ruf, s'ubica actualment a la capella de sant Miquel de la catedral. És un retaule de tipus baldaquí o templet, de tres carrers i tres pisos d'alçada, que ve coronat amb el relleu gegantí, ara nu, de la Visitació, fins a 1936 adornat amb un sumptuós marc flanquejat de quatre àngels. La capella on s'instal·là d'antuvi el retaule era la de la Visitació. Segons el contracte: *Al segon cos al mitg se posarà una història de relleu competent del misteri de la Visitació de Nostra Senyora a santa Ysabel*. Als costats hi ha les talles policromades de Santa Caterina de Siena i de santa Rosa de Lima. Segons el contracte: *Item als colaterals a mà dreta una ymatge de santa Catharina de Sena ab les insígnies que son en*

les mans, un sant Christo en la altra mà y ab una corona de espines, advertint que fou dominica morí de 33 anys. = Item a la part esquerra una ymatge de santa Rosa de Lima monja dominica ab un Ninyo Jesús en les mans, y en lo cap sobre lo vel una corona de roses, advertint que les dites dos ymatges han de portar corona de glòria y moriren les dos de 33 anys.

Presideix el retaule un ampli nínxol central, cobert amb baldaquí, on s'allotja el sant titular, avui Santa Anna ensenyant a llegir a la Verge Maria nena, imatge que presidia un altre retaule, avui perdut, formant un grup interessant amb sant Joaquim. Santa Anna té avui l'espòs fent de Sant Pere al retaule immediat, a la primera capella absidal, ocupant el lloc d'un antic Sant Pere *in cathedra*, desaparegut el 1936.

Abans de Santa Anna, presidia una imatge de sant Miquel venent el dimoni, desapareguda el 1936, excepte una ala, i originàriament una imatge alta del bisbe Sant Ruf revestit de mitra i capa pluvial, amb bàcul a la mà esquerra i beneïnt amb la dreta. Segons el contracte: *En lo nicho major de este retaule... se ha de col.locar sant Rufo de bisbe de esta santa Yglésia de pontifical de edad de 60 a 70 anys, donant la bendició al poble y ab barba.* La imatge de Sant Ruf, que coneixem fotografiada per Mn. Solé, fou traslladada a l'església de Roquetes l'any 1833 i acabà cremada el juliol de 1936.

Sota la fornícula central hi ha, emmarcada, la taula de Sant Maure abat, pintura datada el 1559, reaprofitada i provinent d'un antic retaule renaixentista, obra dels pintors Joan Desi i Godofred d'Esteminola.

Flanquegen Santa Anna, originàriament Sant Ruf, les imatges dels canonges agustinians Sant Joan Nepomucè a l'esquerra, obra del pare, i Sant Pere d'Arbuès a la dreta, obra del fill. Segons el contracte: *Item al nicho a mà esquerra de dit primer cos, se posarà altra ymatge que serà san Pedro Arbués màrtir, canonge vestit ab sotana, roquet y capell y bonet en lo cap tenint una palma en la mà dreta per insígnia de màrtir y de 40 a 50 anys, ab un punyal als pits y per baix lo capell una venera de la santa Ynquisició. Item al nicho de la mà dreta se posarà altra ymatge de san Joan Nepomuceno, també màrtir y canonge vestit ab hàbits canònics en la mateixa conformitat y en la forma que van vestits los canonges de la Cathedral de Tarragona y de esta ciutat y de edat de 40 a 50 anys sens barbes lo un y lo altre dit sant Juan ha de portar les insígnies següents: en la mà un sant Christo y als peus una mitra que renuncià, y les*

dos ymatges dels dos sants canonges ab palmes en la mà, cada un la sua. Avui, a la llum del contracte, podem constatar els elements icònics perduts en el decurs del temps, entre els quals, a més, hi ha el gran marc barroc de la taula de la Visitació, els pedestals de les dues santes que la flanquegen, els quatre angelets, dos centrals i dos extrems del pis superior, i el fris superior dret. Malgrat la pèrdua parcial d'aquests elements durant els primers dies de la guerra de 1936-39, el retaule conserva tota la seva monumentalitat d'origen.

El 21 de febrer de 1732 el retaule fou visurat satisfactòriament per l'escultor Cristòfol Cros i beneït el 25 del mateix mes pel bisbe Bartolomé Camacho y Madueño, assistit pels canonges Sebastià Jordà, prior claustral, i Miquel Sorli, tresorer.

L'origen d'aquest retaule, com el del seu bessó dedicat a Sant Agustí, el trobem en el fracàs de la construcció del retaule major, que el bisbe Auter havia encarregat als Espinalt. L'escultor havia cobrat pel primer cos del retaule no acabat 1.450 lliures, que ell devia al Capítol fins que, el 1728, els canonges determinaren que la feina feta i ja pagada havia de servir per a executar dos retaules nous per a la catedral, d'ídèntiques característiques materials i formals, compositives i arquitectòniques, aquest dedicat a Sant Ruf, primer bisbe llegendari de Tortosa, i l'altre a Sant Agustí, amb la regla del qual vivia la Canònica agustiniana de Tortosa. Si es va aprofitar l'obra ja feta del primer cos del retaule major per al retaule de Sant Ruf, construït abans que el de Sant Agustí, podem veure ara en el nostre retaule quina podia haver estat l'arquitectura del retaule major començat pels Espinalt, si s'hagués acabat.

Joan Hilari Muñoz ens diu que el retaule de sant Agustí va aixecar-se a la capella de l'Assumpció de la Mare de Déu, dita dels Garret, i el de sant Ruf a la capella de la Visitació o de sant Maure, dita de Na Justa. Ambdues capelles estan situades l'una enfront de l'altra, en el segon tram de la navada catedralícia. Les dues tenien retaules renaixentistes pintats, la primera un retaule de l'Assumpció de mestre Baltasar Guiu, conegut com el mestre de Balaguer, i la segona un retaule monumental realitzat per Joan Desi i Godofred d'Estaminola, al qual pertanyia la taula de sant Maure, incorporada al nou retaule dels Espinalt, com veiem.

Acabat el retaule de sant Ruf, es va emprendre l'obra del retaule de sant Agustí, destinat a la capella de l'Assumpció o dels Garret. Pel preu de 1.000 lliures, els Espinalt havien de lliurar-lo acabat, segons capitulació de 7 de juliol de 1728, en el termini de dos anys i mig.

Però la feina d'acabat s'endarrerí. El 1735, mes de setembre, les diverses parts del retaule estaven acabades i a punt per portar-les a Tortosa. Els canonges, considerada la proposta en sessió de 4 d'octubre, convingueren que no podien anar a buscar-les *fins passada la octava de Nostra Senyora de la Cinta, y que en lo ínterim que aniran se pot començar a desfer lo retaule hi ha y fer lo demás se dega perquè en venir Espinal no haja de entrevenir-se per córrer per compte de la yglésia son gasto*. El vell retaule es va traslladar a la capella de sant Esteve o de la Comunió i, lliure ja l'espai, es muntà el nou retaule, que beneí el bisbe Camacho el 28 de desembre de 1735.

A finals de la dècada dels anys vint del segle XIX, el bisbe Víctor Damián Sáez (1824-1839), presentat per a bisbe de Tortosa per Ferran VII, de qui fou primer ministre, carregat de diners i de coneixença de pintors i orfebres de Cort, exercí de mecenes a la catedral i a la diòcesi. És així que decidí renovar la imatge general de la catedral substituint tots els retaules de les capelles perimetrals per un model de retaule repetit per arreu, obrat en jaspi de Tortosa i marbre segons model del mestre major Josep Antoni Besalduch i l'escultor marbrista de Tarragona Antoni Verderol. Els canonges hi eren contraris, però s'imposà la voluntat del prelat. De tots el retaules programats, només dos es van realitzar: el de Sant Ruf i el de Sant Agustí. Tots dos són d'una estructura arquitectònica clàssica: dues columnes jòniques de fust monolític i dues pilastres sobre un alt basament amb la taula de l'altar al centre, emmarquen el llenç pintat, en un altar la figura de sant Ruf i en l'altre la de sant Agustí, tots dos quadres a l'oli del pintor de Cort Vicente López Portaña. L'entaulament que sostenen està rematat per un plafó de raigs daurats emanats de l'ull diví dins triangle i, més avall, centrat, com no!, l'escut episcopal del bisbe.

El retaule de sant Agustí fou traslladat a l'església de Sant Jaume de Remolins, on fou destruït totalment l'any 1936, i el nostre de Sant Ruf, a la capella de Sant Miquel, sense la imatge de Sant Ruf, que fou donada a l'església de Roquetes, on era venerat en una fornícula sota les inicials S. R. fins al 1936, que la imatge fou cremada.

Avui, amb tot l'esplendor que mostra el retaule després de la seva consolidació i restauració, podem estar satisfets de recuperar-lo en el seu estat òptim, tret de les pèrdues que el pas del temps, els trasbalsos i l'acció humana imposen, avui a honor de santa Anna i la Mare de Déu xiqueta i també dels seus anteriors inquilins, sant Ruf d'origen i sant Miquel Arcàngel de pas. Gràcies.

**Benedicció de la imatge de la Mare de Déu amb el Nen
del plafó de l'Adoració dels Reis Mags del retaule major
de Santa Maria de l'Estrella de la Catedral de Tortosa
12 de setembre de 2020.**

M. Iltre. Josep Alanyà i Roig, Canonge arxiver

El dia 12 de setembre de 2020, memòria lliure del Sant Dolç Nom de Maria, el Capítol Catedralici, presidit pel Sr. Bisbe Mons. Enri- que Benavent, ha celebrat solemnement a la capella major de la seu l'ofici de lectura propi amb el cant de l'himne *Ave, maris Stella*, a honor de Santa Maria de l'Estrella, titular del retaule gòtic del segle XIV. La data havia estat escollida pel prelat d'acord amb el Capítol perquè en l'ofici de lectura d'aquesta memòria litúrgica mariana es llegeix un fragment de l'homilia segona de sant Bernat de Claravall, titulada *Excel·lències de la Verge Mare*, on comenta el text evangè- lic de l'Anunciació (Lc 1,26-38) i desenvolupa el tema preciós de *Maria, Stella*, referent de contemplació i invocació dels cristians en qualsevol perill i situació de la vida humana: *respice Stellam, voca Mariam*, mira l'estrella, invoca Maria.

En l'homilia de l'ofici, el Sr. Bisbe ha glossat la lectura del sant abat de Claravall, relacionant-la amb l'advocació titular del retaule, Santa Maria de l'Estrella, ha felicitat l'escultor, present a l'acte, i ha justificat la reposició de la imatge de la Mare de Déu en un buit davant el qual, des del robatori de la imatge, els Reis adoraven el no-res, atès que és un retaule de gran mèrit històric i artístic que, després de set segles, segueix exposat al culte públic i a la veneració popular. La reproducció de la talla i la seva incorporació al retaule políptic s'han fet d'acord amb la normativa vigent per a la restauració de béns mobles artístics i històrics que formen part del patrimoni eclesiàstic.

Al final de l'ofici, el Sr. Bisbe, revestit amb capa pluvial i mitra, ha beneït la imatge de la Mare de Déu que presideix l'escena de l'Adoració dels Reis Mags del retaule major. Aquesta nova imatge ve a substituir l'original, que fou arrencada i robada en la dècada dels anys setanta del segle XX. La nova imatge, creada a partir de la foto- grafia de l'original en fusta de cedre americà per l'escultor Francisco Blanco Moreno i decorada amb policromia discreta pel conservador- restaurador Voravit Roonthiva, ha estat donada pel Sr. Bisbe, a qui el Capítol agraeix el generós mecenatge. Les armes heràldiques epis- copals, la data de la benedicció i el nom del tallista resten inscrits en una plaça metàl·lica argentada a la part posterior de la imatge per a notícia de la posteritat.

Sant Pare

Mensaje del Santo Padre Francisco, para la 106 Jornada Mundial del emigrante y del refugiado 27 de septiembre de 2020

*Como Jesucristo, obligados a huir
Acoger, proteger, promover e integrar
a los desplazados internos*

A principios de año, en mi discurso a los miembros del Cuerpo Diplomático acreditado ante la Santa Sede, señalé entre los retos del mundo contemporáneo el drama de los desplazados internos: «Las fricciones y las emergencias humanitarias, agravadas por las perturbaciones del clima, aumentan el número de desplazados y repercuten sobre personas que ya viven en un estado de pobreza extrema. Muchos países golpeados por estas situaciones carecen de estructuras adecuadas que permitan hacer frente a las necesidades de los desplazados» (9 enero 2020).

La Sección Migrantes y Refugiados del Dicasterio para el Servicio del Desarrollo Humano Integral ha publicado las “Orientaciones Pastorales sobre Desplazados Internos” (Ciudad del Vaticano, 5 mayo 2020) un documento que desea inspirar y animar las acciones pastorales de la Iglesia en este ámbito concreto.

Por ello, decidí dedicar este Mensaje al drama de los desplazados internos, un drama a menudo invisible, que la crisis mundial causada por la pandemia del COVID-19 ha agravado. De hecho, esta crisis, debido a su intensidad, gravedad y extensión geográfica, ha empañado muchas otras emergencias humanitarias que afligen a millones de personas, relegando iniciativas y ayudas internacionales, esenciales y urgentes para salvar vidas, a un segundo plano en las agendas po-

líticas nacionales. Pero «este no es tiempo del olvido. Que la crisis que estamos afrontando no nos haga dejar de lado a tantas otras situaciones de emergencia que llevan consigo el sufrimiento de muchas personas» (Mensaje Urbi et Orbi, 12 abril 2020).

A la luz de los trágicos acontecimientos que han caracterizado el año 2020, extendiendo este Mensaje, dedicado a los desplazados internos, a todos los que han experimentado y siguen aún hoy viviendo situaciones de precariedad, de abandono, de marginación y de rechazo a causa del COVID-19.

Quisiera comenzar refiriéndome a la escena que inspiró al papa Pío XII en la redacción de la Constitución Apostólica *Exsul Familia* (1 agosto 1952). En la huida a Egipto, el niño Jesús experimentó, junto con sus padres, la trágica condición de desplazado y refugiado, «marcada por el miedo, la incertidumbre, las incomodidades (cf. Mt 2,13-15.19-23). Lamentablemente, en nuestros días, millones de familias pueden reconocerse en esta triste realidad. Casi cada día la televisión y los periódicos dan noticias de refugiados que huyen del hambre, de la guerra, de otros peligros graves, en busca de seguridad y de una vida digna para sí mismos y para sus familias» (Ángelus, 29 diciembre 2013). Jesús está presente en cada uno de ellos, obligado –como en tiempos de Herodes– a huir para salvarse. Estamos llamados a reconocer en sus rostros el rostro de Cristo, hambriento, sediento, desnudo, enfermo, forastero y encarcelado, que nos interpela (cf. Mt 25,31-46). Si lo reconocemos, seremos nosotros quienes le agradeceremos el haberlo conocido, amado y servido.

Los desplazados internos nos ofrecen esta oportunidad de encuentro con el Señor, «incluso si a nuestros ojos les cuesta trabajo reconocerlo: con la ropa rota, con los pies sucios, con el rostro deformado, con el cuerpo llagado, incapaz de hablar nuestra lengua» (Homilía, 15 febrero 2019). Se trata de un reto pastoral al que estamos llamados a responder con los cuatro verbos que señalé en el Mensaje para esta misma Jornada en 2018: acoger, proteger, promover e integrar. A estos cuatro, quisiera añadir ahora otras seis parejas de verbos, que se corresponden a acciones muy concretas, vinculadas entre sí en una relación de causa-efecto.

Es necesario conocer para comprender. El conocimiento es un paso necesario hacia la comprensión del otro. Lo enseña Jesús mismo en el episodio de los discípulos de Emaús: «Mientras conversaban y discutían, Jesús en persona se acercó y se puso a caminar con ellos. Pero sus ojos no eran capaces de reconocerlo» (Lc 24,15-16). Cuando hablamos de migrantes y desplazados, nos limitamos con

demasiada frecuencia a números. ¡Pero no son números, sino personas! Si las encontramos, podremos conocerlas. Y si conocemos sus historias, lograremos comprender. Podremos comprender, por ejemplo, que la precariedad que hemos experimentado con sufrimiento, a causa de la pandemia, es un elemento constante en la vida de los desplazados.

Hay que hacerse prójimo para servir. Parece algo obvio, pero a menudo no lo es. «Pero un samaritano que iba de viaje llegó adonde estaba él y, al verlo, se compadeció, y acercándose, le vendó las heridas, echándoles aceite y vino, y, montándolo en su propia cabalgadura, lo llevó a una posada y lo cuidó» (Lc 10,33-34). Los miedos y los prejuicios –tantos prejuicios–, nos hacen mantener las distancias con otras personas y a menudo nos impiden “acercarnos como prójimos” y servirles con amor. Acercarse al prójimo significa, a menudo, estar dispuestos a correr riesgos, como nos han enseñado tantos médicos y personal sanitario en los últimos meses. Este estar cerca para servir, va más allá del estricto sentido del deber. El ejemplo más grande nos lo dejó Jesús cuando lavó los pies de sus discípulos: se quitó el manto, se arrodilló y se ensució las manos (cf. Jn 13,1-15).

Para reconciliarse se requiere escuchar. Nos lo enseña Dios mismo, que quiso escuchar el gemido de la humanidad con oídos humanos, enviando a su Hijo al mundo: «Porque tanto amó Dios al mundo, que entregó a su Unigénito, para que todo el que cree en él [...] tenga vida eterna» (Jn 3,16-17). El amor, el que reconcilia y salva, empieza por una escucha activa. En el mundo de hoy se multiplican los mensajes, pero se está perdiendo la capacidad de escuchar. Sólo a través de una escucha humilde y atenta podremos llegar a reconciliarnos de verdad. Durante el 2020, el silencio se apoderó por semanas enteras de nuestras calles. Un silencio dramático e inquietante, que, sin embargo, nos dio la oportunidad de escuchar el grito de los más vulnerables, de los desplazados y de nuestro planeta gravemente enfermo. Y, gracias a esta escucha, tenemos la oportunidad de reconciliarnos con el prójimo, con tantos descartados, con nosotros mismos y con Dios, que nunca se cansa de ofrecernos su misericordia.

Para crecer hay que compartir. Para la primera comunidad cristiana, la acción de compartir era uno de sus pilares fundamentales: «El grupo de los creyentes tenía un solo corazón y una sola alma: nadie llamaba suyo propio nada de lo que tenía, pues lo poseían todo en común» (Hch 4,32). Dios no quiso que los recursos de nuestro planeta beneficiaran únicamente a unos pocos. ¡No, el Señor no quiso esto! Tenemos que aprender a compartir para crecer juntos, sin dejar

fuera a nadie. La pandemia nos ha recordado que todos estamos en el mismo barco. Darnos cuenta que tenemos las mismas preocupaciones y temores comunes, nos ha demostrado, una vez más, que nadie se salva solo. Para crecer realmente, debemos crecer juntos, compartiendo lo que tenemos, como ese muchacho que le ofreció a Jesús cinco panes de cebada y dos peces... ¡Y fueron suficientes para cinco mil personas! (cf. Jn 6,1-15).

Se necesita involucrar para promover. Así hizo Jesús con la mujer samaritana (cf. Jn 4,1-30). El Señor se acercó, la escuchó, habló a su corazón, para después guiarla hacia la verdad y transformarla en anunciadora de la buena nueva: «Venid a ver a un hombre que me ha dicho todo lo que he hecho; ¿será este el Mesías?» (v. 29). A veces, el impulso de servir a los demás nos impide ver sus riquezas. Si queremos realmente promover a las personas a quienes ofrecemos asistencia, tenemos que involucrarlas y hacerlas protagonistas de su propio rescate. La pandemia nos ha recordado cuán esencial es la corresponsabilidad y que sólo con la colaboración de todos –incluso de las categorías a menudo subestimadas– es posible encarar la crisis. Debemos «motivar espacios donde todos puedan sentirse convocados y permitir nuevas formas de hospitalidad, de fraternidad y de solidaridad» (Meditación en la Plaza de San Pedro, 27 marzo 2020).

Es indispensable colaborar para construir. Esto es lo que el apóstol san Pablo recomienda a la comunidad de Corinto: «Os ruego, hermanos, en nombre de nuestro Señor Jesucristo, a que digáis todos lo mismo y que no haya divisiones entre vosotros. Estad bien unidos con un mismo pensar y un mismo sentir» (1 Co 1,10). La construcción del Reino de Dios es un compromiso común de todos los cristianos y por eso se requiere que aprendamos a colaborar, sin dejarnos tentar por los celos, las discordias y las divisiones. Y en el actual contexto, es necesario reiterar que: «Este no es el tiempo del egoísmo, porque el desafío que enfrentamos nos une a todos y no hace acepción de personas» (Mensaje Urbi et Orbi, 12 abril 2020). Para preservar la casa común y hacer todo lo posible para que se parezca, cada vez más, al plan original de Dios, debemos comprometernos a garantizar la cooperación internacional, la solidaridad global y el compromiso local, sin dejar fuera a nadie.

Quisiera concluir con una oración sugerida por el ejemplo de san José, de manera especial cuando se vio obligado a huir a Egipto para salvar al Niño.

Padre, Tú encomendaste a san José lo más valioso que tenías: el Niño Jesús y su madre, para protegerlos de los peligros y de las amenazas de los malvados.

Concédenos, también a nosotros, experimentar su protección y su ayuda. Él, que padeció el sufrimiento de quien huye a causa del odio de los poderosos, haz que pueda consolar y proteger a todos los hermanos y hermanas que, empujados por las guerras, la pobreza y las necesidades, abandonan su hogar y su tierra, para ponerse en camino, como refugiados, hacia lugares más seguros.

Ayúdalos, por su intercesión, a tener la fuerza para seguir adelante, el consuelo en la tristeza, el valor en la prueba.

Da a quienes los acogen un poco de la ternura de este padre justo y sabio, que amó a Jesús como un verdadero hijo y sostuvo a María a lo largo del camino.

Él, que se ganaba el pan con el trabajo de sus manos, pueda proveer de lo necesario a quienes la vida les ha quitado todo, y darles la dignidad de un trabajo y la serenidad de un hogar.

Te lo pedimos por Jesucristo, tu Hijo, que san José salvó al huir a Egipto, y por intercesión de la Virgen María, a quien amó como esposo fiel según tu voluntad. Amén.

Roma, San Juan de Letrán, 13 de mayo de 2020, Memoria de la Bienaventurada Virgen María de Fátima.

Francisco

Congregació per a la Doctrina de la Fe

Respuestas a las dudas propuestas

Sobre el bautismo conferido con la fórmula

«Nosotros te bautizamos

en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo»

PREGUNTAS

Primera: ¿Es válido el Bautismo conferido con la fórmula «Nosotros te bautizamos en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo»?

Segunda: Las personas para las cuales se ha celebrado el Bautismo con esta fórmula, ¿deben ser bautizadas en forma absoluta?

RESPUESTAS

A la primera: Negativo.

A la segunda: Afirmativo.

El Sumo Pontífice Francisco, en la audiencia concedida al infrascrito Cardenal Prefecto el 8 de junio de 2020, ha aprobado las presentes Respuestas y ha ordenado que sean publicadas.

Dado en Roma, en la sede de la Congregación para la Doctrina de la Fe, el 24 de junio de 2020, Solemnidad de la Natividad de San Juan Bautista.

Luis F. Card. Ladaria, S.I.
Prefecto
† Giacomo Morandi
Arzobispo titular de Cerveteri
Secretario

Nota doctrinal sobre la modificación de la fórmula sacramental del Bautismo

Recientemente se han visto celebraciones del Sacramento del Bautismo administrado con las palabras: «Nosotros, el padre y la madre, el padrino y la madrina, los abuelos, los familiares, los amigos, la comunidad, te bautizamos en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo». Al parecer, la deliberada modificación de la fórmula sacramental se ha introducido para subrayar el valor comunitario del Bautismo, para expresar la participación de la familia y de los presentes y para evitar la idea de la concentración de un poder sagrado en el sacerdote, en detrimento de los progenitores y de la comunidad, que la fórmula presente en el Ritual Romano implicaría [1]. Reaparece aquí, con discutibles motivos de orden pastoral [2], una antigua tentación de sustituir la fórmula tradicional con otros textos juzgados más idóneos. Al respecto ya Santo Tomás de Aquino se había planteado la cuestión “*utrum plures possint simul baptiza-*

re unum et eundem», a la cual había respondido negativamente en cuanto praxis contraria a la naturaleza del ministro [3].

El Concilio Vaticano II declara que: «cuando alguien bautiza, es Cristo quien bautiza» [4]. La afirmación de la Constitución sobre la Sagrada Liturgia *Sacrosanctum Concilium*, inspirada en un texto de San Agustín [5], quiere reconducir la celebración sacramental a la presencia de Cristo, no solo en el sentido de que él le infunde su virtud para darle eficacia, sino sobre todo para indicar que el Señor es el protagonista del evento que se celebra.

La Iglesia en efecto, cuando celebra un sacramento, actúa como Cuerpo que opera inseparablemente de su Cabeza, en cuanto es Cristo-Cabeza el que actúa en el Cuerpo eclesial generado por él en el misterio de la Pascua [6]. La doctrina de la institución divina de los sacramentos, solemnemente afirmada por el Concilio de Trento [7], ve así su natural desarrollo y su auténtica interpretación en la citada afirmación de *Sacrosanctum Concilium*. Los dos concilios se hallan, por tanto, en complementaria sintonía al declarar la absoluta indisponibilidad del septenario sacramental a la discreción de la Iglesia. Los sacramentos, en efecto, en cuanto instituidos por Jesucristo, se le entregan a la Iglesia para que los salvaguarde. Aparece aquí evidente que la Iglesia, aunque esté constituida por el Espíritu Santo como intérprete de la Palabra de Dios y pueda, en cierta medida, determinar los ritos que expresan la gracia sacramental ofrecida por Cristo, no dispone de los fundamentos mismos de su existencia: la Palabra de Dios y los gestos salvíficos de Cristo.

Resulta, por tanto, comprensible que, a lo largo de los siglos, la Iglesia haya custodiado con atención la forma celebrativa de los sacramentos, sobre todo en aquellos elementos que la Escritura refrenda y que permiten reconocer con absoluta evidencia el gesto de Cristo en la acción ritual de la Iglesia. El Concilio Vaticano II ha establecido, además, que «nadie, aunque sea sacerdote, añada, quite o cambie cosa alguna por iniciativa propia en la Liturgia» [8]. Modificar al propio arbitrio la forma celebrativa de un sacramento no constituye un simple abuso litúrgico, en cuanto transgresión de una norma positiva, sino también un *vulnus* infligido tanto a la comunión eclesial como a la posibilidad de reconocer en ella la obra de Cristo, que en los casos más graves hace inválido el sacramento mismo, porque la naturaleza de la acción ministerial exige transmitir con fidelidad lo que se ha recibido (Cf. ICor 15, 3).

En la celebración de los sacramentos, en efecto, el sujeto es la Iglesia-Cuerpo de Cristo junto con su Cabeza, que se manifiesta en la concreta asamblea reunida [9]. Tal asamblea, sin embargo, actúa ministerialmente –no colegialmente– porque ningún grupo puede hacerse a sí mismo Iglesia, sino que se hace Iglesia en virtud de una llamada, que no puede surgir desde dentro de la asamblea misma. El ministro es, por consiguiente, signo-presencia de Aquel que reúne y, al mismo tiempo, lugar de comunión de la asamblea litúrgica con toda la Iglesia. En otras palabras, el ministro es un signo exterior de que el sacramento no está a nuestra disposición, así como de su carácter relativo a la Iglesia universal.

A la luz de todo ello se ha de entender cuanto enseña el Concilio Tridentino sobre la necesidad de que el ministro tenga la intención al menos de hacer lo que hace la Iglesia [10]. La intención, sin embargo, no puede quedarse solo a nivel interior, con el riesgo de derivas subjetivas, sino que se expresa en el acto exterior que se pone, mediante el uso de la materia y de la forma del sacramento. Tal acto no puede por menos de manifestar la comunión entre lo que hace el ministro en la celebración de cada sacramento y lo que la Iglesia hace en comunión con la acción de Cristo mismo: por eso es fundamental que la acción sacramental sea realizada no en nombre propio, sino en la persona de Cristo, que actúa en su Iglesia, y en nombre de la Iglesia.

Por tanto, en el caso específico del Sacramento del Bautismo, el ministro no solo carece de autoridad para disponer a su gusto de la fórmula sacramental, por los motivos de naturaleza cristológica y eclesiológica más arriba expuestos, sino que tampoco puede declarar que actúa en nombre de los padres, los padrinos, los familiares o los amigos, y ni siquiera en nombre de la misma asamblea reunida para la celebración, porque el ministro actúa en cuanto signo-presencia de la acción misma de Cristo, que se realiza en el gesto ritual de la Iglesia. Cuando el ministro dice «Yo te bautizo...», no habla como un funcionario que ejerce un papel que se le ha asignado, sino que opera ministerialmente como signo-presencia de Cristo, que actúa en su Cuerpo, donando su gracia y haciendo de aquella concreta asamblea litúrgica una manifestación de «la naturaleza auténtica de la verdadera Iglesia» [11], en cuanto «las acciones litúrgicas no son acciones privadas, sino celebraciones de la Iglesia, que es “sacramento de unidad”, es decir, pueblo santo congregado y ordenado bajo la dirección de los obispos» [12].

Alterar la fórmula sacramental significa, además, no comprender la naturaleza misma del ministerio eclesial, que es siempre servicio a Dios y a su pueblo, y no ejercicio de un poder que llega hasta la manipulación de lo que ha sido confiado a la Iglesia con un acto que pertenece a la Tradición. En todo ministro del Bautismo, por lo tanto, debe estar bien enraizada no solo la conciencia del deber de actuar en comunión con la Iglesia, sino también la misma convicción que San Agustín atribuye al Precursor, el cual aprendió «que en Cristo habría cierta propiedad tal, que, aunque muchos ministros, justos o injustos, iban a bautizar, la santidad del bautismo no se atribuiría sino a aquel sobre quien descendió la paloma, del cual está dicho “este es el que bautiza en el Espíritu Santo” (Gv 1, 33)». Comenta, por tanto, Agustín: Bautice Pedro, este [Cristo] es quien bautiza; bautice Pablo, este es quien bautiza; bautice Judas, este es quien bautiza

[1] En realidad, un análisis atento del Rito del Bautismo de los Niños muestra que en la celebración los padres, los padrinos y la entera comunidad son llamados a tener un papel activo, un verdadero y propio oficio litúrgico (Cf. *Rituale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo Baptismi Parvulorum, Prae-notanda*, nn. 4-7), que, según la norma conciliar, comporta empero que «cada cual, ministro o simple fiel, al desempeñar su oficio, hará todo y sólo aquello que le corresponde por la naturaleza de la acción y las normas litúrgicas»: *Conc. Ecum. Vate II, Cost. Sacrosanctum Concilium*, n. 28.

[2] A menudo el recurso a la motivación pastoral oculta, a veces de forma inconsciente, una deriva subjetiva y una voluntad manipuladora. Ya en el siglo pasado Romano Guardini recordaba que, mientras en la oración personal el creyente puede seguir el impulso del corazón, «cuando participa en la acción litúrgica, debe abrirse a una fuente de vida que procede de un plano más profundo y poderoso: el corazón de la Iglesia, cuyo pulso late a través de los siglos. Lo decisivo aquí no es lo que le gusta a él, lo que le preocupa en cada momento, sus cuitas personales» (R. Guardini, *Vorschule des Betens, Einsiedeln/Zürich*, 19482, p. 258; trad. esp.: *Introducción a la vida de oración*, Madrid 2006, p. 208)

[3] *Summa Theologiae*, III, q. 67, a. 6 c.

[4] *Conc. Ecum. Vat. II, Cost. Sacrosanctum Concilium*, n. 7.

[5] S. Augustinus, *In Evangelium Ioannis tractatus*, VI, 7.

[6] Cf. *Conc. Ecum. Vat. II, Cost. Sacrosanctum Concilium*, n. 5.

[8] Cf. DH, n. 1601.

[9] Conc. Ecum. Vat. II, Cost. Sacrosanctum Concilium, n. 22 3.

[10] Cf. Catechismus Catholicae Ecclesiae, n. 1140: «Tota communitas, corpus Christi suo Capiti unitum, celebrat» y n. 1141: «Celebrans congregatio communitas est baptizatorum».

[11] Cf. DH, n. 161 1.

[12] Conc. Ecum. Vat. II, Cost. Sacrosanctum Concilium, n. 2.

[13] Ibidem, n. 26. «Hic est qui baptizat in Spiritu sancto. Petrus baptizet, hic est qui baptizat; Paulus baptizet, hic est qui baptizat; Judas baptizet, hic est qui baptizat». S, Augustinus, In Evangelium Ioannis tractatus, VI, 7.

Conferència Episcopal Espanyola

Comissió executiva

Nota sobre la ley de la Eutanasia 14 de septiembre de 2020

Los Obispos de la Comisión Ejecutiva de la Conferencia Episcopal Española han hecho pública el día 14 de septiembre una Nota sobre la ley de la eutanasia que os adjuntamos. No hay enfermos “incuidables”, aunque sean incurables

Reflexión a propósito de la tramitación de la ley sobre la eutanasia

El Congreso de los Diputados ha decidido seguir adelante con la tramitación de la Ley Orgánica de regulación de la eutanasia. Es una mala noticia, pues la vida humana no es un bien a disposición de nadie.

La Conferencia Episcopal Española ha reflexionado repetidas veces sobre este grave asunto que pone en cuestión la dignidad de la vida humana. El último texto fue publicado el pasado 1 de noviembre de 2019 bajo el título “Sembradores de esperanza. Acoger, proteger y acompañar en la etapa final de la vida humana” y en él se examinan los argumentos de quienes desean favorecer la eutanasia y el suicidio asistido, poniendo en evidencia su inconsistencia al partir de premisas ideológicas más que de la realidad de los enfermos en situación terminal. Invitamos encarecidamente a la comunidad cristiana a su lectura y al resto de nuestros conciudadanos a acoger sin prejuicios las reflexiones que en este texto se proponen.

Insistir en “el derecho eutanasia” es propio de una visión individualista y reduccionista del ser humano y de una libertad desvinculada de la responsabilidad. Se afirma una radical autonomía individual y, al mismo tiempo, se reclama una intervención “compasiva” de la sociedad a través de la medicina, originándose una incoherencia antropológica. Por un lado, se niega la dimensión social del ser humano, “diciendo mi vida es mía y sólo mía y me la puedo quitar” y, por otro lado, se pide que sea otro –la sociedad organizada– quien legitime la decisión o la sustituya y elimine el sufrimiento o el sinsentido, eliminando la vida.

La epidemia que seguimos padeciendo nos ha hecho caer en la cuenta de que somos responsables unos de otros y ha relativizado las propuestas de autonomía individualista. La muerte en soledad de tantos enfermos y la situación de las personas mayores nos interpelan. Todos hemos elogiado a la profesión médica que, desde el juramento hipocrático hasta hoy, se compromete en el cuidado y defensa de la vida humana. La sociedad española ha aplaudido su dedicación y ha pedido un apoyo mayor a nuestro sistema de salud para intensificar los cuidados y “no dejar a nadie atrás”.

El suicidio, creciente entre nosotros, también reclama una reflexión y prácticas sociales y sanitarias de prevención y cuidado oportuno. La legalización de formas de suicidio asistido no ayudará a la hora de insistir a quienes están tentados por el suicidio que la muerte no es la salida adecuada. La ley, que tiene una función de propuesta general de criterios éticos, no puede proponer la muerte como solución a los problemas.

Lo propio de la medicina es curar, pero también cuidar, aliviar y consolar sobre todo al final de esta vida. La medicina paliativa se propone humanizar el proceso de la muerte y acompañar hasta el final. No hay enfermos “incuidables”, aunque sean incurables. Abogamos, pues, por una adecuada legislación de los cuidados paliativos que responda a las necesidades actuales que no están plenamente atendidas. La fragilidad que estamos experimentando durante este tiempo constituye una oportunidad para reflexionar sobre el significado de la vida, el cuidado fraterno y el sentido del sufrimiento y de la muerte.

Una sociedad no puede pensar en la eliminación total del sufrimiento y, cuando no lo consigue, proponer salir del escenario de la vida; por el contrario, ha de acompañar, paliar y ayudar a vivir ese sufrimiento. No se entiende la propuesta de una ley para poner en

manos de otros, especialmente de los médicos, el poder quitar la vida de los enfermos.

El sí a la dignidad de la persona, más aún en sus momentos de mayor indefensión y fragilidad, nos obliga a oponernos a esta esta ley que, en nombre de una presunta muerte digna, niega en su raíz la dignidad de toda vida humana.

Nota y rueda de prensa final de la Comisión Permanente

La Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal Española (CEE) se ha reunido en Madrid los días 29 y 30 de septiembre de 2020. Los obispos han podido participar en la reunión de manera presencial o telemática. El secretario general, Mons. Luis Argüello, ha informado en rueda de prensa sobre los trabajos de la reunión.

Palabras del secretario general ante algunas cuestiones de actualidad

Mons. Luis Argüello también ha hecho una reflexión sobre algunas cuestiones de actualidad en el momento que estamos viviendo.

La situación que vivimos es muy preocupante. La pandemia y sus consecuencias sanitarias, sociales y económicas nos preocupan a todos.

Constantemente se nos convoca por responsables políticos y sociales a la unidad y sin embargo son lanzadas al camino muchas piedras de división.

Es momento de apelar a la responsabilidad de todos los ciudadanos. En los pequeños gestos de cuidado mutuo para contribuir a detener la expansión del coronavirus y en salir al paso de cualquier estrategia de enfrentamiento. Por ello son de agradecer los esfuerzos por el diálogo y el acuerdo, por ejemplo, de empresarios y trabajadores o en la Unión Europea. Es momento de pedir con fuerza a los responsables políticos que encabecen con propuestas concretas y su propio testimonio de escucha, dialogo y acuerdo, esta senda de colaboración ciudadana.

Para la Iglesia la situación es difícil, quiere ser signo e instrumento de reconciliación, pero observa las tensiones ideológicas en

su propio interior. Tampoco puede mirar hacia otro lado cuando se ponen en juego en la plaza pública la dignidad de la vida humana o la libertad de enseñanza; la suerte de temporeros o migrantes, la situación de las residencias de mayores y de las familias más afectadas por la crisis.

Nos parece grave, sobre todo en la actual situación que reclama unidad, que se quiera hacer una enmienda a la totalidad a la transición democrática especialmente en lo que tuvo de concordia, reconciliación y mirada hacia delante.

Por ello hacemos un llamamiento al pueblo católico y a todos los ciudadanos que quieren escucharnos a ejercer la responsabilidad cívica y el cuidado mutuo con el espíritu de generosidad, concordia y amistad civil que brotan de la fraternidad que profesamos al invocar a un Padre común.

Temas de la reunión

En esta reunión los obispos han trabajado sobre las líneas de acción pastoral de la CEE para el quinquenio 2021-2025. Han conocido el esquema y la base del documento de trabajo, que tiene por título provisional “La alegría de la llamada a ser fieles al envío misionero en la novedad de esta época”.

En el capítulo económico, se ha presentado a la Permanente la propuesta de constitución y distribución del Fondo Común Interdiocesano para el año 2021 y los presupuestos para el año 2021 de la Conferencia Episcopal Española y de los organismos que de ella dependen. Como es habitual, se tendrán que aprobar en la Plenaria de noviembre.

La Comisión Permanente ha estudiado también el borrador de la “Instrucción pastoral sobre el acompañamiento en la muerte y el duelo. Anuncio de la Vida eterna. La celebración de exequias e inhumaciones”, en el que trabajan de manera conjunta las Comisiones Episcopales para la Doctrina de la Fe y para la Liturgia. El texto, tras la revisión de la Permanente, se presentará en la Asamblea Plenaria de noviembre.

La base de esta Instrucción serán las «orientaciones pastorales» firmadas por los obispos con motivo de la publicación del Ritual de Exequias. El documento desarrolla cinco puntos: el sentido de la muerte del cristiano; el sentido de las exequias cristianas; sentido y significado de la inhumación y de la incineración; normas sobre

la inhumación y de la incineración; y la pastoral con ocasión de la enfermedad, muerte y exequias de los cristianos.

Otros temas del orden del día

La Comisión Permanente ha aprobado el temario de la Asamblea Plenaria prevista del 16 al 20 de noviembre, y la propuesta de nombramiento de vicesecretario para Asuntos Económicos, que se presentará, para su aprobación, en dicha Plenaria. Además, han recibido información sobre las actividades de las Comisiones Episcopales y distintos temas de seguimiento.

Nombramientos

- La Permanente ha autorizado los siguientes nombramientos de la Subcomisión Episcopal para las Migraciones y la Movilidad Humana.
- D. José Emiliano Rodríguez Amador, laico de la archidiócesis de Granada, como director del departamento de Pastoral Gitana de la Conferencia Episcopal Española.
- D. Ramón Caamaño Pacin, sacerdote de la archidiócesis de Santiago de Compostela, como director del departamento del Apostolado del Mar de la Conferencia Episcopal Española (renovación).
- D. Ferrán Jarabo Carbonell, sacerdote de la diócesis de Gerona, como delegado nacional de las Misiones Católicas de Lengua Española en Alemania.
- D. José María Santos Rodríguez, laico de la diócesis de Santiago de Compostela, como delegado general de la Federación Scouts de Galicia-Escoutismo Galego

Otros nombramientos:

- D. Juan Martínez Sáez, renovado como director del Fondo Nueva Evangelización.
- D. Jesús Robledo García, sacerdote de la archidiócesis de Toledo, como viceconsiliario nacional de la “Asociación Católica de Propagandistas” (ACdP).

- D. Eugenio Díaz Melero, sacerdote de la diócesis de Cádiz y Ceuta, como consiliario nacional del movimiento de Acción Católica “Juventud Obrera Cristiana”(JOC).
- D. Pedro José Caballero García, laico de la archidiócesis de Toledo, renovado como presidente nacional de la “Confederación Católica Nacional de Padres de Familia y Padres de Alumnos” (CONCAPA).
- Dª Clara Manuela Fernández-Merino Gutiérrez, laica de la diócesis de Palencia, como presidenta general del movimiento de Acción Católica “Juventud Estudiante Católica” (JEC).
- D. Carlos Raimundo Córdoba Ortega, laico de la archidiócesis de Madrid, como presidente de la asociación “Obra de Cooperación Apostólica Seglar Hispano Americana” (OCASHA).
- 1/10/2020

Tarraconense

Reunió núm. 239 dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense

El dilluns 14 de setembre de 2020, els Bisbes que formen la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) han portat a terme la reunió número 239 de la Conferència, amb modalitat telemàtica, i en la qual han pogut participar-hi tots els seus membres.

1.- Els Bisbes han tractat diverses qüestions sobre l'inici del curs pastoral 2020-21, en les circumstàncies complexes que vivim a causa de la pandèmia del Covid-19 i que afecten el treball habitual a les parròquies, les escoles, les famílies i el conjunt de la societat.

2.- S'ha incorporat a la reunió el president de Càritas Catalunya, Sr. Francesc Roig, que ha presentat la *Memòria del 2019*, així com també el treball realitzat per Càritas a partir de l'inici del confinament del 2020. Les 10 Càritas del bisbats de Catalunya no van tancar durant l'estat d'alarma, ni es van aturar, malgrat que els voluntaris grans es van haver de retirar de la primera línia i adaptar les seves col·laboracions. Els qui van quedar van fer un treball enorme, teletreballant i presencialment. Dues setmanes després de l'inici de l'estat d'alarma es van multiplicar per tres les demandes d'ajuda. I es van incorporar 625 nous voluntaris, sobretot joves, després de l'inici de la pandèmia.

La Memòria del 2019 posa de manifest que se segueix una tendència d'estabilització de les persones que demanen ajuda. Al 2019 en el conjunt de les deu Càritas catalanes es van acompanyar 82.139 llars, amb 217.171 persones. Una xifra similar a la del 2018. Les dades mostren que els principals problemes eren aleshores la manca d'habitatge, l'atur cronificat i el treball precari; problemes que, malauradament, van a l'alça.

El Sr. Cardenal Joan Josep Omella, bisbe delegat de la CET per a Càritas Catalunya, ha agraït al Sr. Roig el treball que s'ha fet i es va fent, i ha recordat que la fraternitat, la solidaritat i la caritat són valors que identifiquen la comunitat cristiana i que l'acció caritativa

i social forma part de la missió evangelitzadora de l'Església des dels seus inicis, i n'és un dels elements constitutius.

3.- Els Bisbes, tal com ja van escriure en la darrera comunicació i com també ha recordat recentment la Congregació per al Culte Diví, animen els fidels a tornar a la normalitat de la vida cristiana amb la presència física a la celebració de l'eucaristia, sempre que les circumstàncies ho permetin.

4.- Els Bisbes han felicitat el Sr. Cardenal Joan Josep Omella que el proper 20 de setembre celebrarà el cinquantè aniversari de la seva ordenació presbiteral, i també han felicitat el bisbe de Vic, Mons. Romà Casanova, que aquell mateix dia celebrava el dissetè aniversari de la seva ordenació episcopal.

Finalment, en aquest any que el papa Francesc ha volgut dedicar a la reflexió sobre l'encíclica *Laudato si'*, exhorten els cristians a admirar l'obra de Déu creador per a reconèixer en cada criatura el reflex de la seva bondat i saviesa i alhora a trobar camins concrets de conversió envers el programa exigent d'una ecologia integral.

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi proposa algunes mesures per la represa de la catequesi 23 de setembre de 2020

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i Balears (SIC) continua apostant per una catequesi presencial i comunitària per al procés d'iniciació cristiana d'infants, adolescents i joves (0-16 anys) i adults, salvaguardant sempre les mesures de prevenció i higiene. La catequesi, afirmen, és un servei de la comunitat parroquial equiparable a les activitats educatives de caire social i del lleure, no una activitat extraescolar.

Per aquest motiu proposen algunes mesures per aquest proper curs que caldrà adaptar a cada realitat i que estaran subjectes als canvis que l'actualitat sanitària vagi exigint. També insisteixen en la importància de l'ús de les noves tecnologies digitals per complementar la catequesi i/o realitzar-la en les situacions en les quals no sigui possible fer-la en la comunitat parroquial.

Es recomana començar la catequesi després de la festivitat del Pilar perquè hi hagi més marge de temps per valorar els protocols escolars. Aquest temps previ s'aprofitarà per les reunions de catequistes, les trobades amb pares i mares, o bé les inscripcions que es recomanen fer-les utilitzant mitjans digitals (el model es pot trobar al web sic-catequesi.cat/recursos).

Com a mesures de seguretat caldrà portar mascareta, rentar-se les mans abans i després de la catequesi, mantenir la distància mínima de seguretat, desinfectar les superfícies i garantir la ventilació dels espais. L'entrada i la sortida es pot fer esgraonada per grups, que es recomana que sempre siguin els mateixos.

A nivell higiènic també és imprescindible que els alumnes portin el seu material i no el comparteixin, en cas contrari caldria desinfectar-lo.

Des del SIC també plantegen altres escenaris com en cas de confinament o una catequesi semi-presencial i apel·len a la responsabilitat i col·laboració dels pares, com a primers educadors en la fe dels seus fills, amb els rectors i l'equip de catequistes donada la situació en la qual ens trobem.

Sumari

BISBAT

Sr. Bisbe

Homilia del Sr. Bisbe en la solemnitat de la Mare de Déu de la Cinta. <i>SECB de Tortosa, 6-9-2020</i>	363
PARAULES DE VIDA: L'oració cristiana (i V)	367
Un nou curs.....	368
La Mare de Déu de la Mercè	369
Jornada mundial del migrant i del refugiat	371
La oració cristiana (y V)	372
Un nuevo curso	373
La Virgen de la Merced.....	375
Jornada Mundial del migrante y del refugiado	376
Activitats de D. Enrique Benavent Vidal, bisbe de Tortosa. <i>Setembre 2020</i>	377

Vicaria General

Meditació del Sr. Bisbe al recés pel clergat	379
Missa Funeral per Mons. Josep M ^a Tomàs i Prats	381
Normativa per a la catequesi	381
Referents als grup	381
Organització de l'espai, entrades i sortides	382
Referents a la prevenció, la higiene i la desinfecció	382
Declaració responsable	383
Reunions, trobades durant el curs a les parròquies i activitats organitzades pel Bisbat	383
Declaració responsable per a famílies que porten els seus fill a la Catequesi	384

Crònica diocesana: Solemnitat de la Mare de Déu de la Cinta

Missa estacional i Processó en honor de la Mare de Déu de la Cinta.....	386
Novena en Honor a la Mare de Déu de la Cinta	388

Catedral Basílica de Santa Maria, de Tortosa

Acte acadèmic i benedicció del retaule restaurat de Santa Anna 4 de setembre de 2020.....	394
Document històric que, per a memòria de la posteritat, resta inclòs dins el retaule de Santa Anna, novament restaurat.....	397
Benedicció de la imatge processional d'argent de la Mare de Déu de la Cinta i acte acadèmic. <i>M.I. Josep Alanyà Roig, canonge arxiver</i>	400
El retaule de Santa Anna dels Isidre Espinal, pare i fill. Catedral de Tortosa. S. XVIII. <i>M.I. Josep Alanyà Roig, canonge arxiver</i>	402
Benedicció de la imatge de la Mare de Déu amb el Nen del plafó de l'Adoració dels Reis Mags del retaule major de Santa Maria de l'Estrella de la Catedral de Tortosa. 12 de setembre de 2020. <i>M. I. Josep Alanyà Roig, canonge arxiver</i>	407

SANTA SEU

Sant Pare

Mensaje del Santo Padre Francisco para la 106 Jornada Mundial del emigrante y del refugiado, 27 de septiembre de 2020.....	408
--	-----

Congregació per a la Doctrina de la Fe

Respuestas a las dudas propuestas sobre el bautismo conferido con la fórmula « <i>Nosotros te bautizamos en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo</i> ».....	412
Nota doctrinal sobre la modificación de la fórmula sacramental del Bautismo	413

CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

Nota sobre la ley de la Eutanasia. 14 de septiembre de 2020	418
Nota y rueda de prensa final de la reunión de la Comisión Permanente.....	420

TARRACONENSE

Reunió núm. 239 dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense	424
El Secretariat Interdiocesà de Catequesi proposa algunes mesures per la represa de la catequesi. 23 de setembre de 2020.....	425

Disponibile

Disponible

Disponible